ԳԱԺՆԵՐԻՆ

ՍԻՐԻԱ տար. 60 ղ. ոսկեղր.
Վեցամսեայ 35 » »
ԱՐՏԱՀԱՄ. տարի 4 ոսկի
Վեցամսեայ 2,50 »
ԻՐԱՔ եւ ՊՐՍԿ. 1 Անգ. ոսկի

Տէր եւ Տնօրէն՝ Հ. ԲԱԼԻԵԱՆ

ՁԵՌՔԻ ՀԱՄԱՐ 3,50 Ղրուշ

ԱԶԴԱԿ

ՀԱՅԱԹԵՐԹ
ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԳՐԱԿԱՆ

ՇԱԲԱԹ
8
ՄԱՐՏ
1930

«AZTAG»
JOURNAL ARMÉNIEN
B. P. 587
BEYROUTH, Gb. LIBAN

Directeur - Propriétaire
HAIG BALIAN

Գ. ՏԱՐԻ — ԿԸ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԻ ԶՈՐԵՔՇԱԲԹԻ ԵՒ ՇԱԲԱԹ ՕՐԵՐԸ — Թիւ 280

ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆ

ՊԱՅՔԱՐ ԱՍՏՈՒԾՈՅ ԴԷՄ

Շատ զգուելի և գաղտնի պայքար մը սկսած է Աստուծոյ և կրօնքին դէմ Խորհրդային Ռուսիոյ մէջ։ Ժողովրդական զանգուածներու մէջ կրօնական զգացումը մեռցնելու և սուրբերը մեղադրելու համար օրէ օր աւելի գրգռիչ հալածանքներ և ճնշումներ կը կատարուին։ Առանց խարութեան ակումբներու և ախոռներու կը վերածուին եկեղեցիներն ու մզկիթները և վար կ'առնուին բոլոր զանգակները։ Քահանաներու և աքսորավայրերու մէջ կը տանջուին Քրիստոսի և Մուհամմէտի հետևորդները և կը գնդակահարուին աւելի հաւատացեալները։

Խորհրդային իշխանութիւնը քաջալերելու և տարածելու համար անաստուածութիւնը համայն Ռուսիոյ և իրեն ենթակայ երկիրներու մէջ, առանձին պիւտճէ յատկացուցած է և կը հրատարակէ այդ ուղղութեամբ թերթեր և հանգէսներ։ Հայաստանն ալ անշուշտ անմասն չի պիտի մնար այդ տառանձնաշնորհումէն։ առաջին առթիւ ընդառաջ երթալով բոլշեւիկեան այդ ձեռնարկին սկսած է հրատարակել «Անաստուած» անուն թերթ մը։ Սոյն թերթը իր հակակրօնական-հանրագիտական բաժնին մէջ կը պարունակէ չափազանց սինիք և գարշելի բացատրութիւններ։ Աստուածածինը կը բացատրուի՝ «առանց ամուսնանալու զաւակներ ծնող կին»։ Աստուած՝ «մօրս քաւոր խրատիլակ, որով կապիտալիստները իրենց կողոպուտը պաշտպանում են կողոպտուած մասսաներից»։

Մոսկուայի կառավարութեան կողմէ Աստուծոյ և կրօնքի դէմ արքուած դաւադրութիւններն ու պայքարները այն աստիճան չի պիտի յուզէին մեզ, եթէ միւնոյն ճնշումներու և բռնութեանց ենթարկուած չըլլար մեր աւանդապաշտ և հաւատացեալ ժողովուրդը։ Դժբաղդ իրականութիւնը այն է որ Հայաստանի մէջ ալ «կարեալ սաստկութեամբ կը շարունակուին հակակրօն պայքարները և կը խախտեն մեր ժողովուրդի տրամադրութիւններն ու հաւատքները։ Մանաւանդ նորահաս սերունդը, այս այլանդակ աստիճարակութեան ազդեցութեան տակ, վաղը վատասերած և ինքնաւատ ամբոխ մը պիտի հասցնէ, որ բոլորովին տարբեր զգացումներ և տարբեր իտէալներ պիտի ունենայ։ Մէկ խօսքով պիտի դադրին հայ ըլլալէ և հայկական սրբութիւններն ու աւանդութիւնները ճանչնալէ անոնք, որոնք Աստուածածինը անբարոյին կը հռչակեն և Աստուածը մօրուցաւոր խրտուիլակ։ Չ միայն հայ ըլլալէ կը դադրին անոնք, որոնք Լենինի նկարին առջև երկրպագութիւն կ'ընեն, այլ մահկանացուներու դասակարգէն աւելի վար աստիճանի մը կը հասնին, ուր միայն սողունները կը բնակին։

Մեր նպատակը Աստուածաբանութեան փիլիսոփայութիւնը ուսումնասիրել կամ Աստուծոյ գոյութեան մասին վիճիլ չէ։ Երանի թէ մեր ժողովուրդը այսքան հաւատացեալ չէր ըլլար և մեր եկեղեցին ու ազգ։ իրարմէ անջատուած ըլլային։ սակայն դէպքերու և ժամանակի բերումով մեր մէջ ազգութիւնն ու եկեղեցին նոյնացած են և առանց մէկին միւսը չի կրնար գոյութիւն ունենալ։ Այդ պատճառով ալ կը սարսափինք մեր ժողովուրդի մէջ ջարդուած հակակրօն վարդապետութեան արդիւնքէն։

Պապն ու Քէնթերպրիի Եպիսկոպոսը իրար անցած հրապարակայի։ ցոյցեր կը կազմակերպեն ամէն տեղ և բ.ոլոքի ուժեղ հեռագիրներ կը զրկեն ամէն կողմ Քրիստոսի դէմ մղուած պայքարին դէմ։ Անոնք մի միայն կրօնական տեսակէտով կը նային դէպքին և չ'ուզեն կրօնքի հաղթանակութիւնը չի նսեմացնել։ բայց տարբեր է մեր մտածումն ու պարագան։ Մենք մեր եկեղեցիին առընթեր կը պաշտպանենք նաև մեր ազգութիւնը։

Շատ ցաւալի է ըսել որ մեր հայրենիքին մէջ ալ օրէ օր կ'ուժեղանայ հակակրօն պայքարը։ Բազմաթիւ եկեղեցիներ ակումբներու վերածուած են և շատ շրջաններու մէջ ալ եկեղեցականները ենթարկուած են հալածանքի։ Զենք հաւատար որ այս բռնի միջոցները գիւրաւ կրնան փոխել մեր ժողովուրդի տրամադրութիւններն ու կրօնական համոզումները, սակայն կը վախնանք որ անոնք շատ վատ ազդեցութիւն մը թողուն մեր նոր սերունդի նկարագրին վրայ և ապականեն անոնց հոգիները։

Ո՞ւր են ազգասիրութիւնը մեր ժողովուրդին փորձանք նկատող եկեղեցականները, պէտք չէ մոռնան անոնք որ՝ ծայրահեղ ազգասէր հայերն էին անցեալի մէջ հայ եկեղեցիի պաշտպանները և անոնք կրնան ըլլալ այսօր ալ։ Առնուազն կարճատեսութիւն և դանձաղամտութիւն է կարծել որ ծայրայեղ ազգասիրութենէն զուրկ կրնայ հասնիլ ազգի մը կամ ժողովուրդի մը։

Մեր եկեղեցին և ազգը իր գոյութիւնը կը պարտի «ծայրահեղ» ազգասէրներու, որքան ալ անոնք հալածուին և պախարակուին մեր ներկայ կղերականներէ, որոնցմէ շատերը իրենց անարգութիւնն ու ապիկարութիւնը կ'ուզեն ծածկել այդ թեթև սարկութիւններով։

Ազգասիրութեան դէմ մղուած պայքարը համազօր է Աստուծոյ դէմ մղուած պայքարին։

Եւ ո՞վ կը փորձէ քարկոծել ազգասէրները՝ իրենց ազգասիրութեան համար, անդիտակ է հայ պատմութեան և հայ ժողովուրդին։

Մենք պիտի չարունակենք մեր փխրուն ուժերով կեցած մնալ սուսի երբեմն կոխոտած և այժմ լքած հետքերի վրայ։»

Յարգելի յօդուածագիրը չարունակելով պատճառաբանութիւնը կ'ուեղցնէ. «Ժամանակին պարսիկներն էին և յետոյ թիւրքերը մեր թշնամիները։ Այժմ ատոնք դադարեցեր են թշնամի համարուելուց։ Ինչո՞ւ ենք կարծում որ մի օր էլ հայ-տաճկական յարաբերութիւնները չեն փոխուիլ։ Ո՛չ միայն հնարաւոր է այդ, այլ և ցանկալի։»

Շանկան է անդրադառնալ արտայայտուած գաղափարներուն։

Անգլեռուս հակամարտութիւնը դարաւոր տեւողութիւն ունի, կը սկսի այն օրէն երբ Անգլիա տիրեց Հնդկաստանի, երբ ծովային պատութիւն մը դարձաւ, Միջերկրականի տիրապետութիւնը ձեռք ձգել ուզեց։ Այս հակամարտութեան մասին գլուխ մը յատկացուցած է Պ. Վարանդեան իր երկհատոր «Հայկական Շարժման Նախապատմութիւնը» գործին մէջ, աւելցնելով Մոնթեսքիոյի հետատեսութիւնը։ Երկարօրէն գրած է այդ մասին հրապարակագիր Սարուխան «Ազգ. Սահմանադրութիւնը Թիւրքիայում» ընտիր ուսումնասիրութեան մէջ։

Նորութիւն մը չէ որ կը բերէ «Հայրենիք»ի աշխատակիցը Պ. Աբեղեան։ Գիտնալով հանդերձ հայկական հարցի ճշմարիտ հակառակորդները, հաւատացեր ենք խոստումներու, համակրական զգացումներ տածեր ենք անոնց հանդէպ։ Զգայական քաղաքականութիւն մը տարբեր չէր կրնար ըլլալ և տարբեր արդիւնքի մը չէր կրնար յանգիլ։ Իրական քաղաքականութիւնը հեռի է զգացումներէ, հիմնուած ըլլալով փոխադարձ շահերու, քաղաքական ռազմական, իրականութիւններու վրայ։ Ֆրանսա Ա. համաձայնելով Թիւրքին հետ ցոյց տուաւ առաջին անգամ թէ կրօնը գործ չունի քաղաքականութեան մէջ։ Պուլկարը գինակցեցաւ Թիւրքին հետ, անա Իտալիա կը հաճաձայնի դարաւոր ոսոխին, Աւստրիոյ հետ։ Հարիւր տարիներէ աւելի առաջ կաթոլիկ եկեղեցոյ պարարեալ պետը ուղղափառ սուլթանին պաշտպանութիւնը վայելեց։

Քաղաքականութիւնը երբ հիմնուած է զգացումի վրայ՝ ամբոխային է իսկապէս, վարիչները կը մղուին հոսանքէն, փոխանակ վարելու ամբոխը, ուղղելու հոսանքը։ Հաստատակամութիւն մը վարելու համար փայլուն յատկութիւնները բաւական չեն, փաստասիրութենէ հեռի նկարագրի, կորովի տէր ու անչափախնդիր անհատներ կարեւոր են։ Ամբոխ ժողովուրդի մը վարիչները բնականաբար հոսանքներ պիտի ըլլան։

Անգլիան հակամարտութիւնը չէ միայն ձախողանքին արտաքին պատճառը։ Վարիչ դասակարգի ուսնայնամտութիւնը չէ միայն ազգային տրամին հեղինակը։ Դարաւոր անլուծելի հանգոյցն է Արեւելեան հարցը, որուն մէկ տուիչն է «Հայկական խնդիրը», որուն երբեք անդրադարձած չէ հայ գիւանագէտը անկախութեան օրերուն իսկ։

«Արեւելեան հարցը» հմտալից գործին հեղինակը, Է. Դրիոյ, 1916ի տպագրութեան մէջ, այսինքն, դրաքնութեան օրերուն կը գրէր թէ «Թիւրքը չէր կրնար չէզոք մնալ»... «Ռուսիան Իսկենտէրունի մէջ մեր դաշնակիցը չի կրնար ըլլալ»։ Միայն Անգլիան չէր որ ընդդիմացաւ Ռուսին տաք ծով իջնելուն, այլ Միջերկրականեան բոլոր պետութիւնները։

1913ին հայկական համբաւաւոր բարենորոգումները ռուսական ազդեցութեան ենթարկելով վեց նահանգները, հետևաբար նպաստելով

(Շար. Բ. էջ՝ Ա. սիւնակ)

ՀԱԿԱՌԱՌԱՅ ԶՕՐԵԼԻ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ

ՀԻՒՍԻՍԻ ՄԷՋ ՀԱՅԵՐՈՒ ԳԱՂՏՆԻ ՀԱՅՐԵՆԻՔԸ

«Էլ Ոնվալ» թերթը երեկուան թիւին մէջ, իր Հալէպի թղթակցին մեկ ստայօդ եւ գռեհիկ թղթակցութիւնը կը հրատարակէ որ ծայրէ ծայր սուտ եւ յերիւրանք է։ Ստորեւ նոյնութեամբ կը հրատարակենք այդ ծիծաղելի յօդուածը։

Հայերը և իրենց հետ ուրիշներ, շատ գաղտնօրէն կ'աշխատին հայկական հայրենիք մը ստեղծելու համար։ Այս չարժման ուժ կուտան երեւութապէս բարեգործական հաստատութիւնները, սակայն ներքնապէս գոյութիւն ունի մասնաւոր ծրագիր մը։

Շատ քննեցինք և հետաքրքրուեցանք այս գաղտնի չարժումով և տեղեկանք իրականութեան։ Մեր քննութեանց արդիւնքը կը զրկենք «Էլ Ոնվալ»ին, ամբողջ ժողովուրդին ցոյց տալու համար հայերու ունեցած գործունէութիւնը այս շրջաններուն մէջ։

Մեր ընթերցողները կը յիշեն անշուշտ թէ՝ Թիւրքիայէն լուր մը եկած էր որ կարգ մը հայեր հանրագրութիւններ կը պատրաստեն և կ'ուզեն իրենց կրօնապետ Կաթողիկոսին հրաժարուիլ, որովհետև ան ծերացած է և չի կրնար զրաղիլ հայերու քաղաքական գործերով։

Գաղտնիի բանալին.—

Կաթողիկոսը միշտ կը մնայ Հալէպ և ան այս չարժման հոգին է և ինք կը հրահանգէ բոլոր կարգադրութիւնները Սիւրիոյ և Թիւրքիոյ միջև հայ հայրենիք մը բնակեցնելու համար։ Կ'ըսուի թէ՝ Ֆրանսական կառավարութիւնը կը յօժարի այդ ծրագրին, բայց Թիւրքերը շատ գոհ չեն անկէ, որովհետև այս վերջինները կը վախնան որ հայերը Սիւրիոյ և իրենց միջև թաւոր մը ըլլան։ Այս ծրագրին շուրջ հայ կաթոլիկներն ու հայ բողոքականները համաձայն կը գործեն։ Հայ կաթոլիկ պատրիարքը վախցած է և ընդունած Լիբանանի հպատակութիւնը։ Կարելի է մտածելը իր պաշտօնակիցն ալ սիւրիական հպատակ ըլլայ։

Գաղտնի յարաբերութիւններ.—

Հայերու կրօնական պետերը շատ կ'աշխատին և ամէն միջոցի կը դիմեն Թիւրքիա մնացած հայերուն Սիւրիա և Լիբանան գալուն համար։ Իրենց այս աշխատանքը յաջողութիւն գտած է և շատ հայեր արդէն Թիւրքիայէն յաջողած են Սիւրիա գալ։ Այս նոր եկող հայերը կը հոգացուին կրօնական իշխանութեանց կողմէ և եկեղեցական շէնքերու մէջ կը բնակեցուին. վերջը անոնց դրամ կը տրուի հող և տուն գնելու համար. առաջին անգամ այդ հայերուն տեղական ինքնութեան թուղթեր կը տրուին։ Կրօնական իշխանութիւնը առանձին պիւրօ մը բացած է այս գաղթականներու գործերով զբաղուելու համար։ Հայերը հիմայ այս միջոցներով կ'աշխատին յատկիկայ ընտրութեանց թափով մը մասնակցելու և իրենց աւելի շատ ախոռներ ապահովելու համար, որովհետև կառավարութիւնը կը գիւրացնէ անոնց Սիւրիական հպատակ ըլլալը։

Շարժման կեդրոնը.—

Շարժման կեդրոնն է Հալէպ։ Փրօփականի մասնաւոր ճիւղեր ունին ամէն կողմ։ Հայ գաղութներ շատ մեծ գումարներ կը տրամադրեն. գլխաւորաբար Եգիպտոս ամենէն աւելի դրամ կը զրկէ։ Մինչև անցած քանի մը օր առաջ, հայերու կեդրոնական մարմինը Եգիպտոսի Մաթոսեան մեծահարուստին հետ յարաբերութեան մտած և անկէ խնդրած են որ Պէյրութի և Հալէպի մէջ ալ մասնաճիւղեր բանայ. Մաթոսեան պատասխանած է որ կ'ընդունի այդ առաջարկը, բայց կ'սպասէ որ Բէյրութի վերջ գտնէ այս երկիրներուն մէջ։ Մաթոսեան և Մելքոնեան շատ մեծ գումարներ յատկացուցած են հայկական հայրենիքի ստեղծման այս գաղտնի գործին։

Քարոզ եկեղեցիներու մէջ.—

Հայ կղերականները իրենց քարոզներուն մէջ միշտ կը թելադրեն որ իրենց Թիւրքիա ունեցած ազգականները բերեն հոս։ Անոնք միշտ դէշ քարոզութիւններ կ'ընեն Թիւրքերու հասցէին և սուտ պատմութիւններ կը հիւսեն անոնց չուրջ։ Բեմէն իջնելու ատեն քահանան իր հետ չորս հետևորդներ առնելով կը պտտի ժողովուրդին մէջ պնակներով և դրամ կը հաւաքեն, առանց բան մը ըսելու ժողովուրդին. անոնք այս պարագային երբեք չեն խօսիր հայ հայրենիքի մը կազմութեան աշխատանքներուն և պէտքին մասին, որովհետև իրականութիւնը դեռ անծանօթ է քահանաներուն, միայն կրօնականները գիտեն։ Այս չարժման Ասորի և Քիւրտերի ժողովուրդն ալ կը մասնակցի, բայց առնոնցմէ շատեր չեն ուզեր հայերու հետ գործ ունենալ, որովհետև հայերը իրենցմէ շատ աւելի ըլլալով, կը վախնան որ իրենք խեղդուին հայ մեծամասնութեան ճնշումին ներքև։ Մենք դեռ երբէք տեսած չենք որ հայերը ուրիշ ժողովուրդի մը հետ միացած ըլլան։

Ահա այսքան այժմ հայոց գաղտնի չարժումներուն չուրջ Հալէպի մէջ, վերջը կը գրեմ մանրամասնութեանց չուրջ։

ԱԶԳ. ՔԱՂԱՔԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ

Ուսումնասէր միտք մը վերջերս ներկայացնելով Հայաստանի և հարեւան երկիրներու փոխադարձ յարաբերութիւնները՝ կ'եզրակացնէր որ «Հայաստանի բախտը բոլորովին տարբեր պիտի ըլլար եթէ Անգլիոյ պարտաւոր քաղաքականութիւնը չյաջթանակէր»։ (Հայրենիք ամսագիր 1929 Դեկտ. էջ 116).

Վերջին դարու մեր տառապանքին պատճառը կամփոփուի ուրեմն անգլիական քաղաքականութեան սա փարսալին մէջ. «Տաճկաստանի ամբողջականութիւնը պահելու է»։ Սակայն «մեր մէջ միամիտներ պակաս չեն եղել թէ Անգլիայում հայ գատի պաշտպաններ կան (նոյն էջ) «Անգլիան Մուդրոսում այնպէս խմբագրեց զինադադարը որ ապահովուած էր Թիւրքիոյ վերականգնումը... Բրիտանական զէնքերով զինուած Թիւրքերը գլուխ ունենալով Բէքմալը հետզհետէ յաղթանակեցին»։

«Մի ժամանակ էլ Մուսոլինի սուսեր էր ճօճում... ու ի՞նչ օգուտ մեզի. մի չարք հայեր ցոյսեր էին անում մոռանալով որ թիւրքը քշում են դէպի Արեւելք, մեզ վրայ։» (էջ 118)

Այսօր ալ պահած ենք միամտութիւնն մեր ռուսական օրիանթացիան և ոուսը կը չանգործէ մեր ռուսասիրութիւնն ու թրքատեցութիւնը։ «Ռուսը փոխել է իր օրիանթացիան Թիւրքիոյ հանդէպ։ Մենք պիտի չարունակենք մեր փխրուն ուժերով կեցած մնալ սուսի երբեմն կոխոտած և այժմ լքած հետքերի վրայ։»

Յարգելի յօդուածագիրը չարունակելով պատճառաբանութիւնը կ'աւելցնէ. «Ժամանակին պարսիկներն էին և յետոյ թիւրքերը մեր թշնամիները։ Այժմ ատոնք դադարեցեր են թշնամի համարուելուց։ Ինչո՞ւ ենք կարծում որ մի օր էլ հայ-տաճկական յարաբերութիւնները չեն փոխուիլ։ Ո՛չ միայն հնարաւոր է այդ, այլ և ցանկալի։»

Շանկան է անդրադառնալ արտայայտուած գաղափարներուն։

Անգլեռուս հակամարտութիւնը դարաւոր տեւողութիւն ունի, կը սկսի այն օրէն երբ Անգլիա տիրեց Հնդկաստանի, երբ ծովային պետութիւն մը դարձաւ, Միջերկրականի տիրապետութիւնը ձեռք ձգել ուզեց։ Այս հակամարտութեան մասին գլուխ մը յատկացուցած է Պ. Վարանդեան իր երկհատոր «Հայկական Շարժման Նախապատմութիւնը» գործին մէջ, աւելցնելով Մոնթեսքիոյի հետատեսութիւնը։ Երկարօրէն գրած է այդ մասին հրապարակագիր Սարուխան «Ազգ. Սահմանադրութիւնը Թիւրքիայում» ընտիր ուսումնասիրութեան մէջ։

Նորութիւն մը չէ որ կը բերէ «Հայրենիք»ի աշխատակիցը Պ. Աբեղեան։ Գիտնալով հանդերձ հայկական հարցի ճշմարիտ հակառակորդները, հաւատացեր ենք խոստումներու, համակրական զգացումներ տածեր ենք անոնց հանդէպ։ Զգայական քաղաքականութիւն մը տարբեր չէր կրնար ըլլալ և տարբեր արդիւնքի մը չէր կրնար յանգիլ։ Իրական քաղաքականութիւնը հեռի է զգացումներէ, հիմնուած ըլլալով փոխադարձ շահերու, քաղաքական ռազմական, իրականութիւններու վրայ։ Ֆրանսա Ա. համաձայնելով Թիւրքին հետ ցոյց տուաւ առաջին անգամ թէ կրօնը գործ չունի քաղաքականութեան մէջ։ Պուլկարը գինակցեցաւ Թիւրքին հետ, անա Իտալիա կը հաճաձայնի դարաւոր ոսոխին, Աւստրիոյ հետ։ Հարիւր տարիներէ աւելի առաջ կաթոլիկ եկեղեցոյ պարարեալ պետը ուղղափառ սուլթանին պաշտպանութիւնը վայելեց։

Քաղաքականութիւնը երբ հիմնուած է զգացումի վրայ՝ ամբոխային է իսկապէս, վարիչները կը մղուին հոսանքէն, փոխանակ վարելու ամբոխը, ուղղելու հոսանքը։ Հաստատակամութիւն մը վարելու համար փայլուն յատկութիւնները բաւական չեն, փաստասիրութենէ հեռի նկարագրի, կորովի տէր ու անչափախնդիր անհատներ կարեւոր են։ Ամբոխ ժողովուրդի մը վարիչները բնականաբար հոսանքներ պիտի ըլլան։

Անգլեռուս հակամարտութիւնը չէ միայն ձախողանքին արտաքին պատճառը։ Վարիչ դասակարգի ուսնայնամտութիւնը չէ միայն ազգային տրամին հեղինակը։ Դարաւոր անլուծելի հանգոյցն է Արեւելեան հարցը, որուն մէկ տուիչն է «Հայկական խնդիրը», որուն երբեք անդրադարձած չէ հայ գիւանագէտը անկախութեան օրերուն իսկ։

«Արեւելեան հարցը» հմտալից գործին հեղինակը, Է. Դրիոյ, 1916ի տպագրութեան մէջ, այսինքն, դրաքնութեան օրերուն կը գրէր թէ «Թիւրքը չէր կրնար չէզոք մնալ»... «Ռուսիան Իսկենտէրունի մէջ մեր դաշնակիցը չի կրնար ըլլալ»։ Միայն Անգլիան չէր որ ընդդիմացաւ Ռուսին տաք ծով իջնելուն, այլ Միջերկրականեան բոլոր պետութիւնները։

1913ին հայկական համբաւաւոր բարենորոգումները ռուսական ազդեցութեան ենթարկելով վեց նահանգները, հետևաբար նպաստելով

(Շար. Բ. էջ՝ Ա. սիւնակ)

ՏՈՒՐՍԸՐ

ՄԵՐ ՀԱՐՍՆԻՔՆԵՐԸ

«Ինչո՞ւ այդքան մտածկոտ կ'երեւիք այսօր» կը հարցնէր Կիրակոս աղան Բարթողոմէոս աղային։

— Ինչպէս չի մտածեմ բարեկամս, քաղաքակրթութիւնը որքան նրբանայ, մարդիկ ալ նոյնքան կը կոշտանան կարծես։ Անցեալ կիրակի պէտք էր ներկայ ըլլայիք Ս. Նշան եկեղեցւոյ մէջ տեղի ունեցող հարսանեկան հանդէսներուն՝ տեսնելու համար այն տգեղ անպատեհութիւններ, որոնք լրջութեան ու կարգապահութեան դէմ ըլլալով հանդերձ, բարոյական տեսակէտով ալ պարտաւորելի ու անմարսելի կը թուին. թողունք ազգային ու կրօնական տեսակէտով ալ վարկաբեկիչ հանգամանք մը ունենալը, պատասխանեց Բարթողոմէոս աղան։

— Շիտակը, շատ եկեղեցի երթալու սովորութիւն չունիմ, որովհետեւ պզգանք ազգած են ինձ մեր կրօնականներու անկարողութիւններն ու անվարժագիտութիւնները եւ զիս ուծացուցած եկեղեցիին ու կրօնականներէն։

— Պատահածը մեծ բան չէ, սակայն եւ այնպէս շատ կարեւոր։ Լաւ թէ գէշ սովորութիւն եղած է որ պսակի արարողութիւնները եկեղեցիներու մէջ կատարուին, բայց եւ այնպէս մասնաւոր օրէնք մը կամ կարգադրութիւն մը չեն հաստատած հարսնիքի հրաւիրեալներ դուրս կամ ոտքի վրայ չի թողնելու համար։ Շատ մը նշանաւոր անձնաւորութիւններ՝ իմնակոչ բազմութենէն տեղ չի զտնելով, եկեղեցիէն դուրս, պարտէզի ծառերուն տուին տակ կ'սպասեն, հատսն ու փեսան ու անոնց պարագաները շնորհաւորելու համար։ Իսկ երկրորդ անպատեհութեան համար ալ երբեմ ըսելիք չկայ։ Մարդ երբ մեադրէ կամ փափաքի որ իր պսակի արարողութիւնը եկեղեցւոյ մէջ կատարուի, պէտք է Պէյրութի բոլոր շաբաթավանառատուներու հետ պայմանաւորուի, որպէսզի աջէն ու ձախէն եկողներուն կարելի ըլլայ շաբաթ հասցնել։

— Այդ պարագային պէտք է հաստատել թէ՝ եկեղեցին քանի՞ մարդ կարող է պարփակել, ըսաւ Կիրակոս աղան։

— Այդ բանը հաշիւ եղած է, բայց չորս անգամ անդասան դարձողներուն հետ ինչպէ՞ս գլուխ պէտք է ելնել, որոնք եկեղեցիին եռեւի դռնէն դառնալով կրկին կը ներկայանան նոր հանդիսականի մը ձեւով, որոնք ամէն մեկիս վրայ, հինգ վեց հատ ալ երախաներ կը բերեն իրենց հետ, որոնք շաբաթաբաշխութենէն յետոյ կ'երթան իրենց մամիկներուն հետ եկեղեցւոյ աթոռները գրաւել, սպասելով երկրորդ ու երրորդ պսակի արարողութիւններուն՝ պարզապէս շաբաթ հաւաքելու համար։

— Այդ պարագային Առաջնորդ հօր պէտք է դիմել, յարեց Կիրակոս աղան։

— Բայց Առաջնորդը կ'ըսէ թէ՝ ժողովուրդի դէմ եկեղեցւոյ դռները չենք կրնար փակել։

— Ուրեմն հրաւիրեալները իրենց զրկուած հրաւիրագիրով թող ներկայանան։

— Այդ ալ խնդրոյ նիւթ եղաւ, բայց առարկուեցաւ թէ՝ D. H. P. շոգեկարի եւ կամ Մեսաժէռի Մարիթիմ շոգենաւային ընկերութիւններու նման չենք կարող տոմսակներով մարդ ներս ընդունիլ, եկեղեցւոյ դռան առջեւ կիսէ չունինք, Աբուլեանի ներկայացումներուն իսկ առանց տոմսակի թատրոնէն ներս սպրդողներ կը գտնուին՝ պատասխանուեցաւ մեզ։ Հիմայ դուք ըսէք թէ՝ այս շաբթու աղջկանս պսակի արարողութիւնը եկեղեցւոյ մէջ կատարենք թէ՝ հրեաներու ակումբին մէջ, ըսաւ Բարթողոմէոս աղան։

— Կեցիր, մէյ մը իմ տեղեկութիւնս հարցնեմ, ըսելով, Կիրակոս աղան ուղղուեցաւ Տէր Աբօսիմէոսին քով։

ԱՐՄԷՆ ՍԷՋԱ

ռուսին յառաջխաղացումին, կը բաշխուին Անգլիոյ և Ֆրանսայի, կը սպառնային Պաղեստին երկաթուղիին, դերման ազդեցութեան։ Անգլիա պահանջեց Պարսից Ծոցը, իսկ Ֆրանսա՝ Սիւրիոյ հակակշիռը իբրև փոխարինութիւն բարենորոգումներու գործադրութեան։

Բարենորոգումներ, Պալքանեան անհաւասարակշռութիւն արդիւնք Պերլինի վեհաժողովին, հրդեհեցին Եւրոպան, մաքրեցին Արևելքը։ Դեռ սպասելիքներ ունի այս տարաբախտ երկիրը։ Եւրոպան տակաւին չէ գտած իր հաւասարակշռութիւնը։ Զինաթափութեան յանկերգը կ'երգուի սպառազինուելով։

Զարը պատմական կոչով մը կը յուսադրէր հայերը, լաւագոյն ապագայի մը հեռանկարը կը պարզէր։

Անդին Ռուսիա, Անգլիա և Ֆրանսա կը հաճաձայնէին գաղտնաբար, Պոլիսը ոուսին ձգելով և Թիւրքիոյ միւս մասերը բաժնելով։ (1915 Մարտ)

Իտալիա պատերազմի մտնելու համար նոր պայմանագրութիւն մը կնքել հարկ եղաւ (26 Ապրիլ 1915)։ Համաձայնականներ Իտալիոյ պիտի թողէին Միջերկրականի եզերքը գտնուող Ատալիոյ նահանգը։ Ասքուիթ, Անգլիոյ վարչապետը, Guid hall-ի մէջ բանախօսելով կը յայտարարէր թէ «Թիւրք տիրապետութիւնը վերջ պիտի գտնէր թէ՛ եւրոպական և թէ՛ ասիական մասին մէջ։»

Լոնտոնի համաձայնութենէն ետքը Սազոնով-Բալէոլիկ կնքեցին ռուս Գրանսական դաշնագիր մը (1916 Ապրիլ) բաժնելով Թիւրքիան երկու մասի, հիւսիսը Ռուսիոյ, հարաւ Ֆրանսայի կը մնար։ Երկրորդ դաշնագիր մը կնքուած Ֆրանսայի և Անգլիոյ միջև, Sykes-Picot դաշնագիր անունով ծանօթ, որով Թիւրքիան ամբողջապէս կը բաժնուէր։ (1916 Մայիս)։ Ռուսիոյ պիտի մնար 60000 քառ. քիլոմարածութեամբ հողամաս մը, Պարսկաստանէն Սև Ծով Էրզրումի գաւառով և Տրապիզոնի նաւահանգիստով միասին, հարուստ պղինձի, արծաթի, ադի հանքերով։ Ֆրանսա պիտի մնար Սիւրիան մինչև Աքքիա, Կիլիկիան՝ մինչև Տիգրիս գետ։ Անգլիա պիտի տիրանար Միջագետքի։

Իտալիա զգաց դաշնագիրներէն վտարուած բլլալը։ Պահանջեց Լոնտոնի համաձայնագրով խոստացուած հողամասը և հաւասար իրաւունքներ՝ Թիւրքիոյ բաժանման առեն։ Համաձայնականներ, Իտալիա, Ֆրանսա, Անգլիա, Ս. Ժան Մորիէնի մէջ համաձայնեցան Իզմիրը թողելու Իտալիոյ, պայմանաւ որ Ռուսիան ալ վաւերացնէր։ (1917 Ապրիլ)։

(Շար.) Խ. Դ.

«ԱԶԴԱԿ» ԵՐԿՕՐԵԱՅ

«ԱԶԴԱԿ» պահելով իր ներկայ ծաւալը, յառաջիկայ Ապրիլէն սկսեալ պիտի հրատարակուի իբրև երկօրեայ։ Երկօրեայ «ԱԶԴԱԿ» պիտի ունենայ աւելի ճոխ բովանդակութիւն՝ նոր բաժիններով և նոր աշխատակիցներով։

Պաղեստինեան Նամակներ

(Սեփական Թղթակցութիւն)

Ընդհ. դատախազին վրայ կրակողը դատապարտուեցաւ.— Ասորի ոստիկաններ ?.— Պետական խորհուրդին առջև.

Երուսաղէմ, 4 Մարտ 1930

Անցեալ Նոյ. 24ին, Պաղեստինի կառավարութեան ընդհ. դատախազ, անգլիահպատակ հրեայ Պ. Նորմրն Պէնթուիչի կեանքին դէմ, երիտասարդ արաբի մը կողմէ կատարուած մահափորձի մասին գրած էի իր ատենին՝ մանրամասնօրէն։ Ոճրագործը, երեք անգամ ընդհ. դատախազին վրայ կրակելէ և թեթևօրէն սրունքէն վիրաւորելէ վերջ, տեղն ու տեղը, զէնքին ձայները լսելով դուրս փութացող ոստիկաններու միջոցաւ ձերբակալուած և բանտ առաջնորդուած էր։ Անցեալ հինգշաբթի օր Փետր. 27ին, այս ոճրափորձին դատավարութիւնը տեղի ունեցաւ և նոյն օր դատարանը իր վճիռը տուաւ։

Ոճրագործին պաշտպանութիւնը ստանձնած էր ծանօթ փաստաբան և Արաբ Գործադիրի քարտուղարներէն Ա.Ֆնի պէյ Ապտիւլհատի։ Դատական ժարմինը կը բաղկանար Անգլիացի, Հրեայ և Արաբ մէկական դատաւորներէ։

Պաշտպան-փաստաբանը յայտնեց թէ, բանտարկեալը կ'ընդունի թէ յանցաւոր է, բայց անդիտակից դրութեան մը մէջ էր, և չէր գիտեր թէ ի՞նչ կ'ընէր ա.դ բոպէին։

Յետոյ, դատարանին պահանջով, վկաները լսուեցան։ Առաջին վկան ինքը՝ ընդհ. դատախազն էր, որ մանրամասնօրէն նկարագրեց թէ ի՞նչ պայմաններու տակ յարձակուած կատարուեցաւ իր վրայ, Նոյ. 24ի կէսօրին, երբ, իր գրասենեակը թողած, ճաշի կ'երթար։ Մի միայն վեց օր հիւանդանոց մնացած է՝ գարմանումի համար։ Պաշտպան-փաստաբանին կարգ մը հարցումներուն պատասխանելով, Պ. Պէնթուիչը կասկած յայտնեց, թէ իր կեանքին դէմ կատարուած ժամափորձը կապ ունի Հայդ ատենները արաբական մամուլին մէջ իր դէմ երևցած հրատարակութեանց հետ։

Ընդհ. դատախազէն վերջ, վրկայութիւնները լսուեցան, ոճրագործը ձերբակալող ոստիկանին և ուրիշ երկու ոստիկաններուն, որով, ըստ այս վերջիններու վկայութեանց, ոճրագործը այդ օր քանի մը անգամ հարցուցած կ'բլլայ այդ ոստիկաններուն, թէ ե՞րբ իր գրասենեակէն կը մեկնի Պ. Պէնթուիչը՝ կէսօրուան ճաշի համար։

Ամենավերջը բանտարկեալին վկայութիւնը կը լսուի։ Ան կ'ըսէ թէ՝ երկու հրեայ աղջիկներ ուզած են զինքը համոզել և ըսել տալ, թէ Օգոստոս 23ի դէպքերուն գլխաւոր պատասխանատուն Միթին է, որ չէյխերը գրգռելով արիւնահեղութեան պատճառ դարձաւ։ Անոնք կը վստահեցնեն զինքը, թէ հրեաները մեծագումար դրամ պիտի տան իրեն, եթէ երբեք այդ ձևով արտայայտուի։ Իբր թէ բանտարկեալը այդ ձև արտայայտութենէ յառաջ դալիք վտանգը նկատի առնելով, իր վախը կը յայտնէ, բայց աղջիկները կը խոստանան վեցհարուածեան մը տալ իրեն։

Պաշտպան-փաստաբանը, յետոյ, իր պաշտպանողականը կը խօսի։ Ան կը ժխտէ այն կարծիքը թէ կատարուած մահափորձը ոևէ քաղաքական գոյն կրնայ ունենալ, ճիշտ այնպէս, ինչպէս Բլէժանսօի և կամ այլ ֆրանսացի դիւանագէտներու դէմ գործուած մահափորձերու նման այլ ազատ արձակուի։ Ան կը յայտնէ թէ, բանտարկեալը շատ կարդացած ըլլալով թերթերու մէջ ընդհ. դատախազին վրայով, ներքին ճնշիչ ուժ մը իր գիտակցութեան վրայ կ'ազդէ և կը մղէ զինքը, որ այդ քայլը առնէ։

Պաշտպանողականէն վերջ, դատաւորները կէս ժամ խորհրդակցութիւն մը կ'ունենան, և վերադարձին, Անգլիացի դատաւորը կը յայտնէ թէ դատարանը բանտարկեալը յանցաւոր կը նկատէ և 15 տարուան տաժանակիր բանտարկութեան կը դատապարտէ զինքը։ Դատարանին այն հարցումին, թէ ինչո՞ւ պէտք չէ զինքը դատապարտել, բանտարկեալը գլխութիւն կը հայցէ։

* *

Գրած էի, որ կառավարութիւնը ոստիկանական վերակազմութեամբ զբաղած է ներկայիս, և այդ առթիւ յիշած էի Սէյյանի ոստիկ. ընդհ. վերահսկիչին, մասնաւոր պաշտօնով մը հոս գտնուելուն մասին։

Այժմ պաշտօնական շրջանակներու մէջ սոյն կարծիքը կայ, թէ յիշեալը շուտով կարևոր և տևական պաշտօն մը պիտի ըստանձնէ Պաղեստինի մէջ։

Դարձեալ նոյն աղբիւրներէ կը տարածուի, թէ կառավարութիւնը մտադիր է երկու հարիւր ասուրի ոստիկաններ բերել Պաղեստին, որոնք, կ'ըսուի թէ լաւ և գոհացուցիչ արդիւնքներ տուած են Միջագետքի ոստիկանական ուժին մէջ։

* *

Այն 17 արաբները, որոնք խառնակութեանց իբր հեղինակներ և կամ դրդիչներ մահուան դատապարտուած էին տեղական դատարաններու կողմէ, և որոնց վերաքննութեան պահանջները Վերաքննիչ Ատեանին կողմէ ալ մերժուելով՝ վճիռները հաստատուած էին, այժմ դիմած են Լոնտոն, Պետական խորհուրդին, որ շուտով նիստ պիտի գումարէ, ի մէջ այլոց նաև ասոնց դատերը քննելու համար։ Ցիշեալ դատապարտեալները, իրենց դատերուն պաշտպանութեան համար, տեղէս նշանաւոր փաստաբան Արգարիոս պէյը Լոնտոն ղրկեցին, որ կը յուսայ թէ պիտի կրնայ պետական խորհուրդին ներկայանալ և պաշտպանել իր դատը։

ԹՂԹԱԿԻՑ

ՊԱՇՏՕՆ ԿԸ ՓՆՏՌԷ

Երկար տարիներ զանազան հաստատութեանց մէջ աշխատած փորձառու հաշուակալ մը պաշտօն կը փնտռէ, այցելու կամ մնայուն. դիմել խմբագրութեան։

ՍԱՐԷՆ—ԶՈՐԷՆ

ԳԻՐՔ՝ ԱԾՈՒԽԻ ՏԵՂ.

Ռուսիոյ մայրաքաղաքը ծանր ձմեռ մը ունի այս տարի։ Ամէն կողմ կը վառի վարառանը ու կրակի շուրջ հաւաքուած կը տաքնան սառած ձեռքեր ու քիթեր։ Վարառանը կը վարի... հոգ չէ թէ ածուխ, փայտ կամ թուղթ ու գիրք է վառելանիւթը։

Այսպէս երևան հանուած է որ թվեր երկաթուղիին գործաւորներուն ակումբը ածուխի կամ փայտի փոխարէն իր վարառաններուն վառելանիւթը ըրած է դրադարանին հատընտիր գիրքերը։ Այս կերպով շուրջ 20,000 հատոր մեծ արժէք ներկայացնող գիրքեր ոչնչացած են կրակի փայտերուն մէջ։

Բայց կարծես մէկ տեսակէտով ալ «ոչնչացած» չեն անոնք՝ քանի որ այս խեղճ աշխատաւորները ըստոյգ մահէ ազատած են՝ սառելու վտանգէն զերծ պահելով գիրքերնք։ Պատիւ այն հատորներուն որ վառելանիւթի դերն իսկ այնքան վեհանձնօրէն գլուխ հաներ են։

ՓՈԽՈՒԱԾ ԹԻԻՐԲԻԱՆ

Պատերազմէն առաջ, Թիւրքիոյ մէջ այնքան տօնի օրեր կային որքան գործի օրեր։ Պոլիս էն հաճելի քաղաքներէն մին էր որ մարդ կրնար գտնել, հոն կարծես ամէն մարդ անընդհատ տօնի օրեր կ'ապրեր։ 40 օր պաշտօնական հանդիստի կը յատկացուէր։ Չի հաշուելով ուրբաթ օրը, կար նաև հրէից շաբաթը, քրիստոնէից կիրակին, և Օրթոտոքս յոյները, կաթոլիկ Հռոմայեցիները, հայերն ու հրեաները կը մրցէին նախանձախնդրութեամբ յաբաթական հանդիստին համար։ Այսպէս, իրարմէ քանի մը օր յետոյ երեք ծնունդներ կային՝ կաթոլիկ, յոյն և հայ։ Բոլորին նպատակը Քրիստոսին ծննունդը տօնել էր անշուշտ՝ բայց իւրաքանչիւրը զայն կ'ընէր իր յարմար տեսած օրը։

Թիւրքերը ունէին նաև իրենց սուլթաններուն տարեդարձները, ծնունդը և գահակալութիւնը։ Պէտք չէ մոռնալ Ռամազանը՝ այս ծոմի ամիսը որու միջոցին գրեթէ գործերը կը լքուին։ Ուրբաթ, պաշտօնական հանդիստի օրը՝ բոլոր դրամատուները և կառավարական հաստատութիւնները փակ կ'ըլլային։ Շաբաթ օրը, դրամատուները կէսօրէն կը գոցուէին իսկ Պօրսան ամբողջովին գոց կ'ըլլար, տրրուած ըլլալով որ պաշտօնէութեան մեծ մասը հրեայ էր։ Պատերազմը տակն ու վրայ ըրած է իրերու այս դրութիւնը։ և Մուսթաֆա Քէմալ փաշան վերջնական հարուած մը տուաւ անոնց։ Թիւրք տիկթաթորը հրամայած է որ միայն կիրակին ըլլայ տօնի օր։ Ատենօք այսպէսի օրէնք մը թիւրքերու մոլեռանդութիւնը պիտի արթնցներ. բայց այսօր անոնք Մուսթաֆա Քէմալէն աւելի կը վախնան, քան Ալլահէն. կը գրէ «Սընոէյ Թայմզ»։

Ի՞ՆՉՊԷՍ ՑԱՃԱԽՈՐԴ ԿԸ ԿՈՐՄՆՑՆԷՆ

Միացեալ Նահանգներու մեծ խանութներուն վիճակագրութեանց համաձայն, Ամերիկեան օրաթերթ մը հետևեալ կէտերը կը մատնանշէ, որոնք յաճախորդի կորստեան պատճառ կը դառնան.—

Հարիւրին եօթը պաշտօնեան անկիրթ է, հարիւրին երեք պաշտօնեան անկարող է. հարիւրին վեց չատ առաջ կ'երթայ ծախելու համար. հարիւրին երկու պաշտօնէութիւնը անտարբեր է. հարիւրին տասնը չորս բարձրացած գիներ. հարիւրին տասը քանակ գիներ. հարիւրին տասը ուշ յանձնում. հարիւրին տասը սխալներ. հարիւրին վեց յաճախորդին սխալ զեկուցումը. հարիւրին հինգ ապրանքին կէս երևոյթը. հարիւրին վեց ուրիշ ապրանքի մը տեղ փչելու փորձը. հարիւրին վեց մերժում ծախուած առարկան փոխելու. հարիւրին տասը ծանուցումի սխալ ձևեր. հարիւրին վեց անկարող անօրէնութիւն. հարիւրին տասը փնտռուած առարկան կը պակսի. հարիւրին երեք յաճախորդը շատ սպասցուցած են։

ՀԱՃԵԼԻ ԲԱՆՏԸ

Սան Ֆրանսիսկոյի մայր բանտին մէջ կը գտնուի Թոմ Մուրէյ անուն մէկը։ 14 տարի առաջ ան դատապարտուած էր ցկեանս տաժանակիր աշխատանքի։ Այսօր—քիչ մը ուշ դատական մարմիններ իր անմեղութեան հաւատք բերելով ազատ արձակել կ'ուզեն զայն։

— Ոչ երբէք, կը պատասխանէ Թոմ Մուրէյ, հոս շատ հանգիստ եմ...

Այս բանտին մէջ դատապարտեալները կը ծխեն, գնդակ կը խաղան և անթելով սքանչելի համերգներ մտիկ կ'ընեն և ունին ամէն տեսակ ձայնագիր։ Շատ ազէկ կը կերակրուին ու գիրցած են արջի նման։

Դատապարտուած ցկեանս տաժանակիր աշխատութեան, Թոմ Մուրէյ կուզէ օգտուիլ մինչև վերջ իրեն դէմ եղած դատավարութենէն։

Ս. Ուրֆալեան

ԳԻՏՈՒԹԻՒՆԸ ԵՒ ՍԱՐԴԸ

Բնագէտ Տր. Փոլ Ռ. Հէյլ՝ որ Մ. Նահանգաց Զաքանիչներու Գրասենեակի Տարրալուծական Աշխատանոցի գլուխն է, Նիւ Եորքի Երկաթուղիական ընկերակցութեան Գիտական Կաճառին առջև ուղերձ մ'ընելով սա կանխագուշակութիւնը ըրաւ թէ գիտութիւնը այնքան կը յառաջանայ կեանքի Ֆիզիքական բնոյթը հասկնալու ուղղութեամբ, որ օր մը կարելի պիտի ըլլայ բնալուծարանին մէջ բազմազրական մեթոտով կեանք յառաջ բերել։ Անցեալ տարուայ (1929) ընթացքին շատ աւելի մեծ յառաջդիմութիւն եղաւ Ֆիզիքական կեանքի առեղծուածը լուծելու ուղղութեամբ քան որ եղած էր նախորդ ոևէ տարուայ մէջ։

Կեանքը Ֆիզիքական է ու քիմիական՝ իր բնոյթով և մենք օր մը պիտի ըմբռնենք զայն» ըսաւ Տր. Հէյլ։ «Մենք պիտի հասկնանք գործունէութեան այն եղանակները (brocesses) որ կեանք յառաջ կը բերեն, ինչպէս հիմա կը հասկնանք ածուխին այրիլը։ Օր մը կրնանք սովրիլ յառաջ բերել նախահիւթը, սաղմը (brotoblasm) որ կեանքի հիմն է. Անցեալ 200 տարիներու ընթացքին մեր ըրածը աչքի առաջ ունենալով չեմ կարծեր թէ ոևէ բան անկարելի է կղզամ թէ գիտութիւնը կը ժամանայ լուծելու կեանքի պազոնիքը...»։

Տր. Հէյլի տեսութեամբ կեանքը գերբնական չէ, այլ քիմիական։

Յայտնի է Տր. Հէյլ խիստ խանդավառուած է կեանքի գաղտնիքի լուծման տեսութեամբը, տեսութիւն մը, սակայն, որ կանխասաս է և շատ ջուր կը վերցնէ տակաւին։

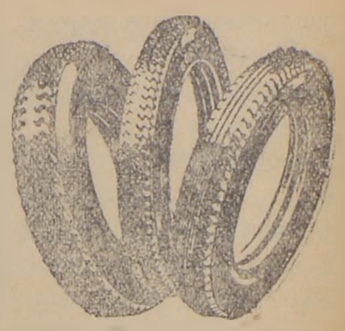

"GOODRICH,,
"ԿՈՒՏՐԻԾ,,

ՁԵՐ ՕԹՕՆԵՐՈՒՆ ՀԱՄԱՐ
ԳՈՐԾԱԾԵՑԷՔ ՄԻ ՄԻԱՅՆ
"ԿՈՒՏՐԻԾ,, ՌԱՌԻՉՈՒԿՆԵՐԸ

«ԿՈՒՏՐԻԾ» քաուչուկներուն բազմազրութիւնը ամենամաքուրն ու անխարդախն է. կտաւը պատրաստուած է Եգիպտոսի ամենարնտիր բամբակէն, որով կատարելապէս տոկուն և ապահով է։

«ԿՈՒՏՐԻԾ» քաուչուկները հաւաստի են ամենավստահելի ապահովագրութեան. անոնցմով ճամբորդել, կը նշանակէ ապահովագրուած ըլլալ։ Այս ճշմարտութեան համոզուելու համար միայն մէկ անգամ փորձեցէք։

«ԿՈՒՏՐԻԾ» քաուչուկներու չինութեան միջոցին յառաջ եկած ուրիշ կամ թերութիւն երաշխաւորուած է։

Լիբանանի եւ Սիւրիոյ ընդ. գործակալն է՝

ՄԻՇԷԼ ԹՐԱՏ՝ Պէյրութ

Հիւս. Սիւրիոյ գործակալներն են՝ ԱԶԻՐԵԱՆ և ՔԷՕՐՕՂԼՈՒԵԱՆ՝ Հալէպ։

ՏՕՔԹ. Գ. ՎԱՐԴԱՊԵՏԵԱՆ

ՀԻՒԱՆԴԵՆԵՐ ԿԸՆԴՈՒՆԻ.—

Կէս օրէ առաջ ժամը 8—12 իր նոր գարմանատան մէջ, Ռիւ Նահրակարի դիմի վրայ, չորեկարի կամուրջին և քարէ կամուրջի միջև ԿՂՄԻՆՏԻՐԻ կարմիր չէնքը։

Կէս օրէ վերջ ժամը 2—5 Միւտաւարի նախկին գարմանատունը։

Նոր գարմանատան մէջ առանձին սենեակներ կահաւորուած են հիւանդներ պահելու համար ապահովուած՝ անհրաժեշտ խնամքներն ու պէտքերը։

ՊԱՏ. ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
«ԱԶԴԱԿ» ՀԱՅԱԹԵՐԹԻ
ԱՍՏ

ՑԱՐԴԵԼԻ ԽՄԲԱԳԻՐ

Հ. Մ. Ը. Մ.-ի Սիւրիոյ եւ Լիբանանի Շրջ. Վարչութիւնս նկատի ունենալով որ պատ. խմբագրութիւնը իր օգտաւետ թերթին միջոցաւ վաղուց իվեր աշխատած է մարմնակրթանքի մերժողողուդին մէջ տարածման եւ նաեւ բաղդեր հանդիսացած է միութեանս բոլոր ձեռնարկներուն հանդէպ, պատրաստ կ'զգայ հրապարակաւ իր խորին շնորհակալութիւնները յայտնել Ձեզ։

Վստահ եմք թէ ասկէ վերջ միութեանս պիտի չի զլանար քանկագին օժանդակութիւնը հայրենասէր սերունդը Ֆիզիքապէս բարոյապես բարձրացնելու մեր աշխատանքներուն մէջ։

Մնամք յարգանօք

Ի դիմաց Հ. Մ. Ը. Մ. ի Սիւրիոյ եւ Լիբանանի Շրջ. Վարչութեան

Ասենադպիր Ասենապետ

Վահան Թորոսեան Տօքթ. Ա. Պէզճեան

Պէյրութ, 3 Մարտ. 1930

«ԱԶԴԱԿ»ի ԹԵՐԹՈՆԸ Թիւ 35

ՌԱՅԲՈՒԹԻՆԻ ՎԱԽՃԱՆԸ

Գրեց՝ ԻՇԽԱՆ ՍՈՒՍՈՒՓՕՖ

Բոլոր կահաւորումը և առարկաներու զետեղումը աւարտած ըլլալով, սենեակին ճիշտ մէջտեղը դրած էինք այն սեղանը, ուր Ռասբութին իր վերջին թէյը պիտի առնէր։

Տանս սպասաւորներու պետը ինչպէս նաև սպասաւորները, այս ամբողջ տեղութեան ինձ օգնած էին, առարկաները տեղաւորելու և շտկելու համար, ու անոնց հրամայած էի որ վեց հոգիի համար թէյի ըսպասները պատրաստէին, ինչպէս նաև Պիսքիւի և կարկանդակներ դնէին, որովհետև տեղեկացուցած էի իրենց թէ՝ այդ գիշեր ժամը 11ին մասնաւոր հրաւիրեալներ պիտի ունենայի։ Միևնոյն առեն պատուիրած էի իրենց թէ՝ հիւրերու հոս հասած պահուն պէտք էր որ իրենք իրենց սենեակը քաշուէին, իմ հրամաններուս սպասելով հանդերձ։

Ամէն ինչ կարգի դնելէ ետք, աշխատութեանս դրասենեակը վերադարձած էի, ուր ինձ կ'սպառէր հազարապետ Վօկէլը։ Այս վերջնոյն հետ դասերուս վրայէն անգամ մը ալ անցնելէ ետք, իրիկուան ժամը 6ին ատենները Աղէքսանդր Միքայէլովիչ մեծ դուքսին տունը գացած էի հոն ճաշելու համար։

Հակառակ լաւ ճաշացուցակ մը գոյութիւն ունենալուն, հապճեպով հաղիւ թէ քանի մը պատառ բան կրցած էի ուտել, և անմիջապէս Մոյքայի բնակարանս վերադարձած էի կատարեալ ջղայնոտութեան մը մատնուած։

ՄԱՍ ԺԱ.

ՎԵՐՋԻՆ ԱՅՑԵԼՈՒԹԻՒՆՍ՝ ԲՕՐՕՖՕՎՆԱ ՓՈՂՈՑԸ

Իրիկուան ժամը 11ին, յարկարաժինին մէջ ամէն ինչ պատրաստ էր։ Սամավարը արդէն կ'եռար, կաթսներով և անուշեղէններով լեցուն սեղանին մէջտեղը, որոնք Ռասբութինին մեծապէս հաճոյ կը թուէին ու շատ կը սիրէր զանոնք։ Իսկ քիչ անդին տասնեակ մը շիշերով բեռնաւորուած ատան մը զետեղուած էր ուրիշ սեղանի մը վրայ։

Տակաւին բոլորովին մենակ ըլլալուս առիթէն օգտուելով, փութացած էի անգամ մը ևս աչքէ անցնել ամէն ինչ, ապահով ըլլալու համար թէ որևէ պակաս բան չէր մնացած, բայց պահ մը ուրախացած էի որ ամէն ինչ կատարեալ էր, և գունաւոր ու հին ձևերով լամբարներ բարձրէն սենեակը կը լուսաւորէին, իսկ հաստ ու արժէքաւոր կտորներէ շինուած վարագոյրները վար իջեցուցած էին, հակայ կրակ մը կը բոցավառէր արևելեան ձևերով շինուած կրակարանին մէջ, ու փայտերէն բարձրացնող կայծկլտուքներ ուրախօրէն օդին մէջ կը բարձրանային ու պահ մը մարէին, ու այս զետնայարկ տան տխուր երևոյթը կարծես թէ անհետացած էր բոլորէն, ու մարդ լաւ տպաւորութիւն մը կրնար ունենալ, շնորհիւ իր անթերի կահաւորումին ինչպէս նաև գոյնզգոյն լամբարներու ցոլացուցած լոյսերուն, որոնք կատարեալ հանդուստաւէտ ու փարթամ յարկարաժինի մը պատրանքը տուած էին այդ պահուն։ Բայց հակառակ այս բոլոր փարթամութեան, մարդ կ'զգար թէ՝ այդ գետնայարկին մէջ աշխատելի մնացած մասէն բոլորովին հեռու կը գտնուէր, ուր ոչ աղմուկ և ոչ ալ ձայն կարելի կ'ըլլար լսել ու դուրսէն բոլորէն անջատուած ու գրեթէ կղզիացած վայր մըն էր։ Ու այնպէս կ'երևար թէ՝ ինչ որ ալ պատահէր, ոչ մէկ անպղտնապատ նայուածք պիտի կրնար թափանցել գաղտնիքին ու այդ գիշերուան ամբողջ պատահարները տեսականապէս այս հաստ տուներուն մէջ մնալու էին։

Ամէն ինչ ինձ համար նոր էր։ Ամէն ինչ ինձ համար նոր էր։ Ամէն ինչ ինձ համար նոր էր։

ԱՐԱՔ ՄԱՄՈՒԼ

ԼԻԲԱՆԱՆԻ ԴԱՇԼԻՃԻՆ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆԸ ԿԸ ՍՆԱՆԿՈՒՄ՞...

ԷԼ ԱՀՐԱՐ

Ինչպէս ժամանակին մենք դիտել տուած էինք, Պ. Էմտէի ծրագրին մէջ շատ սխալ կէտեր գոյութիւն ունէին։ Ահա երեք ամիս անցաւ և գործադրուեցան այդ ծրագրին բոլոր կէտերը։ այժմ քննենք թէ՝ ինչասակա՞ր եղաւ այդ մեր երկրին համար թէ՝ օգտակար։

Տնտեսական խնայողութիւն կարծուած ծրագիրը շայլութիւն դուրս եկաւ։ Արդարապատուհան պաշտօնեաներուն ամսականները հարիւրին 50-60 աւելցուցուցանելակ հազարներով ոսկիներ փճացուցած հանուող պաշտօնեաներուն տրուած հատուցումներն ու վնասները։ բոլոր եղած խնայողութիւնները ծախսուեցան և անտուկը պարպուեցաւ։

Կառավարութիւնը մեզ այնքան ոսկեղնիկ յոյսերով կ'օրօրէր և խնայողութիւններէն կը ճաւէր, մինչդեռ Պ. Ավէյյէն ելնելէն միրջ իսկ 13,000 ոսկի աւելի կը տրուի մի միայն դատարաններու ֆրանսացի պաշտօնեաներուն։ եւ 5-6000 ոսկի ալ սի միայն պաշտօնեաներու աստիճաններուն յատկման վատնուեցաւ։ Արդեօք խնայողութի՞ւն է 13,000 տալ ֆրանսացիներուն և Լիբանանցի պաշտօնեաներէն հարիւրին 30 անոնց աւելի տալ։ Արդեօք խնայողութի՞ւն է փոքր պաշտօնեաները պակսեցնել, դատարանները խառնարանի վերածել և միևնոյն ատեն ալ աւելի դրամ տալ անոնց։

ԵԹԷ Պ. Էտտէն իր ծրագիրը չի փոխէ, իրական անանկութեան մը կ'առաջնորդէ մեզ։

ԵՐԵՍՓՈԽԱՆԱԿԱԿ ՃԱԿԱՏ ԷԼ ՊԱՐԳ

Կ'ըսուի թէ երեսփոխանները սահմանադրութիւնը պաշտպանելու համար կ'ուզեն կազմել միաձոյլ ճակատ մը։

Արդեօք վտանգ մը կ'սպառնայ սահմանադրութեան։ դեռ այդ սահմանադրութիւնը ճակատ մը կազմելու չափ արժէք և կարևորութիւն կը ներկայացնէ։ Կը հարցնենք այդ երոսներուն թէ որո՞ւն դէմ կ'ուզեն պաշտպանել զայն։ Ո՞վ բացած մեր Սահմանադրութեան վերքերը։ իրենք չե՞ն որ բացին այդ վերքերը։

Այո՛, երեսփոխաններն են այդ հեղքուածքներուն հեղինակները։ իրենք ալ չեն կրնար ուրանալ այդ ճշմարտութիւնը։ Սահմանադրութեան վրայ կատարուած սեպ փոփոխութիւն տեղի կ'ունենար և երեսփոխանական ժողովին կողմէ։ Երեսփոխանները փոխանակ խօսքով և խաղով զբաղելու, թող ճակատը կազմեն իրենց այն ընկերներուն դէմ որոնք իրենց առանձնաշնորհումներն ու հեղինակութիւնները վաճառքի նիւթ կը դարձնեն։

* *

Քանի մը օր առաջ «Լ'Օրիան» կը գրէր, «ԵԹԷ բոլոր նախարարներն ալ ելնեն, Պ. Էտտէն կը մընայ։ իսկ և առանձին նախարարութիւն»։ Այս սպառնալիքին վրայ բոլոր թերթերը սկսան գրել և երբեք չի դժգոհեցան, որովհետև ամէնն ալ կ'ուզեն սէկ նախարարութիւնը, միայն թէ այն միակ նախարարը ըլլայ կարող և ուղղամիտ։

Թէպէտ Պ. Էտտէն կը յայտարարէ որ նախարարաց ժողովը հաստատուն կ'ընթանայ և ոչէ տարակարծութիւն չի կայ, բայց մենք կը տեսնենք որ բոլոր նախարարներն ալ անջատուած և անհամաձայն են։ Կարելի է այդ է պատճառը որ երեսփոխանները ճակատ կազմել կ'ուզեն։

ՀԵՏԱՔՐՔԻՐ ԽՕՍԱԿՑՈՒԹԻՒՆ ՄԸ Մ. ՊՐԻԱՆԻ ԵՒ ՇԷՅԽ ԹԱՃԻ ՄԻՋԵՒ

Դամասկոս հրատարակուող ապաբական ծաղրաթերթ մը, իր վերջին թիւին մէջ կը հրատարակէ ծաղրանկարները Սիւրիոյ կառավարութեան պետ Շէյխ Թաճէտտին Էֆէնտիի և Ֆրանսայի արտաքին գործոց նախարար պ. Պրիանի և հետևանքով խօսիլ կուտայ զանոնք քարու հետ։

Պրիան կը հարցնէ Շէյխ Թաճին։ —Ալօ, Պէյխ Թաճ, ի՞նչ է պատճառը որ Ֆրանսայի դէմ՝ լիճը շարունակ կը փոխուի և հաստատ չի մնար, մինչդեռ դուք որ առաջուայ գոնլիճ էիք, այսքան երկար կեանք կունենայ, ի՞նչ բանենք որ մեր դանլիճն ալ երկար ապրի։

— Առակ գիւրին ի՞նչ կայ, դուք ալ Ձեր դանլիճները առժամեայ ընտրեցէք և անոնք տևական պիտի ըլլան։

Վերջը կը հարցնէ Շէյխ Թաճէտտին պ. Պրիանին։

— Բայց պ. Պրիան, ի՞նչ է պատճառը որ Ֆրանսայի գանլիճները այնքան յաճախ կը փոխուին, մինչդեռ դուք միշտ արտաքին նախարարութեան աթոռին վրայ անշարժ կը մնաք։

— Որովհետև ես միմիայն արտաքին գործերով կ'զբաղիմ և երբէք չեմ խառնուիր ներքին գործերուն։

— Ուրեմն Սիւրիոյ մէջ ալ ստեղծեցէք արտաքին նախարարութիւն մը որ ես ալ միշտ այդ աթոռին վրայ ըլլամ։

ՏԵՂԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՊԱՏԱՆԻ ՄԱՐԿՈՍԵԱՆԻ ՆՈՒԱԳԱՀԱՆԴԷՍԸ

Հայ տաղանդաւոր ջութակահար, 16ամեայ Պ. Եդուարդ Մարկոսեան, Պէյրութի մէջ իր առաջին նուագահանդէսը տուաւ առջի գիշեր, Ամեր. համալսարանի «Ուէսթ Հոլ»ին մէջ։ երաժշտասէր հոծ ունկնդիրներու ներկայութեան։ Պ. Մարկոսեան իր այս նուագահանդէսով եկաւ փաստել թէ՝ ինք տաղանդ մըն է և՝ ազգայ ամենանշանաւոր արուեստագէտը պիտի դառնայ, պատիւ և հպարտութիւն պատճառելով իր պատկանած ազգին։

Եդուարդ Մարկոսեանի այս առաջին նուագահանդէսէն մեր կրած տպաւորութիւններն ու երջանիկ յիշատակները կը հրատարակենք մեր յաջորդ թիւով, սակայն անվարան կը շեշտենք որ Մարկոսեան արթիւթ մըն է հանճարեղ՝ արժանի հիացման և կոչուած է միջազգային գեղարուեստին ամենահոյակապ պատիւն ու փառքը ըլլալու։ Իր այս տարիքին մէջ ան արդէն կատարելութիւն ցոյց կուտայ և իր վրայ կը հիացնէ երաժշտասէրներն երաժշտագէտները։

Պատի՞ւ պատանի Մարկոսեանին և իր պատկանած ազգին։

ՀԱՅ ՃԱՄԲՈՐԴՆԵՐՈՒ ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԵԱՆ

Ցաւով կ'իմանանք որ վերջերս կարգ մը սրմսարներ նոր դժբաղդութիւններու կ'առաջնորդեն արդէն դժբաղդ մեր հայրենակիցները, խոստանալով զանոնք Ֆրանսա ղրկել, առանց էֆիտէյվիտ ունենալու։ Բանի մը շաբաթ Ֆրանսա մնալու անկէ հարաւային ամերիկա անցնելու արտօնութեամբ անցագիրներ կը պատրաստեն և կը խաբեն ճամբորդը յայտնելով որ պիտի կրնան Ֆրանսա մնալ։ Այս կերպով ասկէ առաջ ղրկուածները կրցած էին Ֆրանսա մնալ և կորսնցնել իրենց հետքերը։

Սակայն, դժբաղդաբար, զօր. Քութէբօֆի դէպքէն վերջ, Ֆրանս. Լառավարութիւնը խստացուցած ըլլալով օրէնքները, այժմ ետ Սիւրիա պիտի վերադարձուին այն բոլոր ճամբորդները որոնք Ֆրանսայէն էֆիտէյվիտ բերել տուած չէին և խարդախ միջոցներով ղրկուած Ֆրանսա։

Հայրենակիցնե՛ր, առանց էֆիտէյվիթի Ֆրանսա երթալ օրէնքի հակառակ է և ձեր դժբաղդութեան պատճառ կ'ըլլայ, մի խաբուիք խոստումներէ և առանց օրինական միջոցները ըրացնելու մի՛ շարժիք ձեր տեղերէն։

ՀԱԼԷՊԻ ԱՆՋԱՏՄԱՆ ՊԱՐԱԴԱՆ ՀԱԼԷՊՑԻՆԵՐՈՒ ՊԱՀԱՆՋՆԵՐԸ

Ինչպէս գրած էինք անցեալները, Հալէպի Դամասկոսեն անցաւմանց շուրջ եղած զրոյցները հերքուած էին պաշտօնական շրջանակներու կողմէ։ Սակայն մեր առած տեղեկութեանց համաձայն բոլորովին անհիմն չէ այդ լուրը։ 600 ստորագրութեամբ հանրագրութիւն մը վերջերս ներկայացուած է Հալէպի Բ. Գօմիսարութեան պատուիրակին. ահա թարգմանութիւնը սոյն հանրագրութեան.—

Հալէպի ժողովուրդին մեծամասնութիւնը Ձերդ Վսեմութեան լսել կուտայ իր ձայնը եւ Ձեզմէ կը խնդրէ որ ուշադրութեամբ նկատի առնէք մեր պահանջները, որովհետև Դամասկոսցիներու բռնութենէն եւ նեղումներէն վարչական խառնակութիւններու ենթարկուած ենք։

Ա.— Ձեր գութը կը խնդրենք։ Դամասկոսցիները բոլոր մեծ ու պզտիկ պաշտօնները իրենք գրաւեցին վարչութիւնը ամբողջութեամբ իրենց ձեռքը պահելու համար։ Հալէպի կուսակալութիւնը բնակչութեան տեսակետով Սիւրիոյ ամենամեծ շրջանը կազմելով հանդերձ, մինչեւ հիմայ մէկ նախարար առնուած է իրմէ։

Բ.— Հալէպի կուսակալութիւնը Սիւրիական կառավարութեան պիտենէին երկու երրորդը կը հայթայթէ։ Պիտենէն ձեր ձեռքն է, կը տեսնէք որ անոր շատ չնչին մէկ մասը Հալէպի կուտան։

Գ.— Մեր տնտեսական կացութիւնը շատ գէշ է. տուրքերը շատ ծանր եւ անհանդուրժելի են. ամէն օր տրիզը կը սասկանայ եւ միեւնոյն ատեն կ'աւելնան տուրքերը։

Հալէպի ափխաստաւորներն ու վանառականները կուտան եւ Դամասկոսցիները կը գրպանեն։

Դ.— Մինչեւ հիմայ մեզի համար ոչ մէկ տիճարարական, դաղամակրթական եւ երկրագործական ձեռնարկ մը չրրին։ Հալէպէն հաւաքուած դրամները Դամասկոսի մէջ կը ծախսուին, դպրոցները հոն են, է մեր կրթական պիտենէն շատ նեղ է։ Մեր գաւակները կսիպուին Դամասկոս երթալ ուսում առնելու համար։

Ե.— Ո՞վ Նորին Վսեմութիւն կը խնդրենք ձեզմէ մեզ անջատել Դամասկոսեն եւ մեզի յատկացնել մեր հասոյթները. մեզմէ հեռացուցէք Դամասկոսցիները եւ մեզի բոլոր երկրին պաշտօնները։

ՇԷՅԽ ԹԱՃ ՊԷՅՐՈՒԹԻ ՄԷՋ

Սիւրիական կառավարութեան պեռ Շէյխ Թաճէտտին Էֆէնտին քանի մը օրէ իվեր Պէյրութ կը գտնուի եւ կը բնակի Պանդոկ Լոեալի մէջ։ Ան պատուիրած է պանդոկապետին որ իր պանդոկ գտնուիլը չի հաղորդէ զինք հարցնողներուն։ Կը կարծուի որ ան խոյս կուտայ լրագրողներէն։

ԱՏԱՄՆԱԲՈՒԺԱԿԱՆ ՀԱՄԱԳՈՒՄԱՐ

Մօտ օրէն Եգիպտոսի մէջ գումարուելիք ատամնաբուժական հանգանումարին մասնակցելու համար Լիբանանի բժշկական եւ ատամնաբուժական միութեան կողմէ պատուիրակ նշանակուած են Տօքթորներ Ֆուատ Ղբոյն եւ Պէհարէ Սասս, որոնք մեկնած են Եգիպտոս։

ԿՌԻԻ ԵՐԿՈՒ ԸՆՏԱՆԻՔՆԵՐՈՒ ՄԻՋԵՒ

Լիբանանի Մրտմբ գիւղին մէջ երկու ընտանիքներ, որոնք հին բրնամութիւններ ունէին իրար հանդէպ, կռուի բռնուած են որուն շուտով իրենց մասնակցութիւնը բերած են բոլոր գիւղացիները։ Երկու հակառակ կողմերու բաժնուած կռիւը շարունակած են քարերով եւ փայտերով։

Ոստիկաններ հասած եւ բաժնած են զանոնք, սակայն, 15 հոգի ծանրապէս վիրաւորուած են, որոնցմէ երկուքը յուսահատական վիճակ մը ունին։

ՆՍԻՐԱՏՈՒՈՒԹԻՒՆ Ի ՆՊԱՍՏ Տ. ԵՕԼԻ ՀԱՅՐԿ. ՄԻՈՒԹԵԱՆ

Ալեքսանտրէթի Տէրք-Եօլի Հայրկ. Միութիւնը ուրախութեամբ ստացած է հետեւեալ նուիրատուութիւնները Եթովպիոյ ազգայիններէն՝ պ. Լեւոն Պալեանի նախաձեռնութեամբ.

Պ. Պ. Մաթիկ Դէորգօճ՝ 10 թալեր, Պերճ Պապաեան՝ 10, Հրանդ Մինասեան՝ 10, Գրիգորիոս Պողոսեան՝ 10, Հայկ Ալեքսան՝ 10, Լեւոն Պալեան՝ 5, Բիւզանդ Ապուռէֆեան՝ 2, Երուանդ Յակոբեան՝ 2, Եղիա Պէհէսնիլեան՝ 2, ընդհանուր գումար 61 թալեր։

ՎԱՐՍԻԹԷ.Հ. Մ. Ը. Մ. ՄՐՑՈՒՄԸ

Կիրակի կէսօրէ վերջ, մարզասէր հոծ բազմութեան մը ներկայութեամբ տեղի ունեցաւ Ֆութպոլի բարեկամական մրցում մը Ամեր. Համալսարանի «Վարսիթի» եւ Հ. Մ. Ը. Մ. ի Առաջին թիմերուն միջեւ։

«Վարսիթի»ն Պէյրութի առաջնակարգ խումբն է, որ անցեալները մրցեցաւ Եգիպտական Ախոյեան խումբին հետ։

Խաղարկութիւնը անցաւ շատ կանոնաւոր։

Առաջին կիսախաղը վերջացաւ 0-0 ով. իսկ երկրորդ կիսախաղին «Վարսիթի»ին շահած մէկ կօլն ու մեզի բաւած մէկ «բենալթի»ն իրեն ապահովեցին յաղթութիւնը՝ 0-ի դէմ 2 կօլով։

Գնահատելի են մեր մարզիկները, որով կրցան կորովի պաշտպանութեամբ մը չափուիլ այսպիսի զօրաւոր խումբի մը հետ։ Անոնմ անգամ մ'ալ ցոյց տուին որ՝ իրենց ներկայ կազմով լաւագոյն խումբ մը կոչուելու ամէն երաշխիք կ'ընծայեն, պայմանաւ որ խաղարկութիւնը յառաջ տանին միշտ «բաո» ի գրութեամբ, որով միայն կարելի է ապահովել յաղթանակը։

Հարկ կը տեսնենք հոս շեշտել պէտք իրենց մէջ կատարուելիք լուրջ փոփոխուներուն։

Վ. Թ.

«ԷԼ ԱՀՐԱՐ» Հ. Մ. Ը. Մ. ՎԱՐՍԻԹԷ ԽՈՒՄԲԻ ՄՐՑՈՒՄԻՆ ԱՌԹԻՒ

«Էլ Ահրարը» իր չորեքշաբթի օրուան թիւով կը գրէ։—

Առաջին անգամ Ամեր. Համալսարանի ֆութպոլիստները ուժգին յարձակումով մը սկսան և զնդակը շարունակ տարուբերուեցաւ Հ. Մ. Ը. Մ.ի բերդին մօտերը։ Հայերը շատ ուժգին դիմադրութիւն մը ցոյց տուին, բայց ապարդիւն անցաւ և առաջին կիսախաղը վերջացաւ 0-ի դէմ 0-ով։

«Երկրորդ կիսախաղին Հ. Մ. Ը. Մ. ը բուռն յարձակումով մը սկսաւ, բայց անօգուտ, որովհետև միացեալ շարժումն մը չունէին։ Խաղը վերջացաւ Ամեր. Համալսարանի խումբին յաղթութեամբը։»

«Էլ Ահրար» ի թղթակիցը առհասարակ գնահատանքով կը խօսի Հ. Մ. Ը. Մ.ի խաղարկութեան մասին և կը նկատէ որ եթէ հայերը միացած ուժերէ բաղկացած ըլլային և խաղի ժամանակ ներդաշնակ շարժէին, յաղթանակը պիտի չահէին։

ԻՆԳՈՒՆԱՇԱՐԺԻ ՍՈՍԿԱԼԻ ԱՐԿԱԾ

Առօր օր, Զօր. Պատուին, երբ սրընթաց թրիբոյի կ'երթար իր ինքնաշարժով, սոսկալի արկածի մը զոհ կ'ըլլայ։

Ճամբան, ինքնաշարժի քաուչուկը յանկարծ կը պայթի, երբ վերջին արագութեամբ կը քշուէր ան։ Ինքնաշարժը իսկոյն կը շրջի և կը գլորի ձորը։ վարիչը կը մեռնի, զօրավարը դէմքէն և մարմնէն ծանր վէրքեր կստանայ։ Քիչ յետոյ ճամբորդներ կը հասնին և զօրավարը կը փոխադրեն հիւանդանոց։

«ԷԼԻԹ ՊԱ» Ի ՀԱՄԱԿՐԱԿԱՆ ԱՐՏԱՑԱՀՏՈՒԹԻՒՆԸ

Սիւրիոյ ազգայնականներու մեծ օրաթերթը՝ «Էլիթպա» ի տնօրէնին դատապարտութեան առթիւ մեր ցաւակցութիւնները յայտնած էինք մեր պաշտօնակցին և մաղթած որ այս անգամ ալ երեւան գար արդարութիւնը՝ անպարտ արձակելով անոր տնօրէնը։

«Էլիթպա»ն արտատպելէ վերջ մեր այդ անկեղծ արտայայտութիւնները, իր կողմէ կարդ մը համակրական տողեր կը նուիրէ խմբագրութեան հասցէին և իր երախտագիտութիւնը կը յայտնէ մեր զգացումներուն և ուղղութեան համար։

ԿՐ ԴՈՂՆԱՑ ԵՒ Կ'ԱՑՐԷ

Մերճաւորի մէջ մարդ մը խաղնութիւն մը 110 օսմ. ոսկի և 400 ս. ոսկի գողնալէ վերջ, կրակ կուտայ խանութին և կաշխատի կորսնցնել իր հետքը։ Բայց իր չար բաղդէն չուտով օգնէք կը յանձնէ ոստիկանութեան և երեւան կ'ելնէ բոլոր պատմութիւնը։

ՓՈՂՈՑԻ ՀԵՐՈՍ ՄԸ

Առջի գիշեր «հերոս» մը, որ ինքզինք Պէյրութի ամենախապատեր կը կարծէր, հանրատան թաղին մէջ, գաչոյնի հարուածներով գետին կը տապալէ իր մէկ հին հակառակորդը, որ այդ պահուն քանի մը ընկերներով հոն կը գտնուէր։ Զոհին ընկերները կը յարձակին «հերոս» Զէպիրի վրայ և քարերով զայն գետին կը փռեն։

ՈՐԲ. ԸՆԴՀ. ՄԻՈՒԹԻՒՆ

Գիշերային վարժարանի դասաւանդութիւններ, ժամը 7,30—9,30

1.— Որբ. Ընդհ. Միութեան ակումբին մէջ, Բ շաբթի, Դ.շաբթի, եւ հինգշաբթի օրեր։

2.— Ս զգ. վարժարան՝ հայաք, երկուշաբթի, չորեքշաբթի եւ ուրբաթ։

3.— ԷջրէՔիէի Արհեստաւորաց ակումբ. երեքշաբթի, հինգշաբթի եւ ուրբաթ։

Որբուհիներու յատուկ դասախօսութիւններ

Ձեւագիտութեան դասեր.
Երկուշաբթի եւ Ուրբաթ ժամը 3.5
Երեքշաբթի եւ Հինգշաբթի՝ 5,30-6,30

Հայերէն դասեր.
երկուշաբթի, երեքշաբթի, հինգշաբթի եւ ուրբաթ ժամը 3—5

Քրիստոնէական դասեր.
երկուշաբթի եւ ուրբաթ ժամը 5—6.

Մարտ 9 կիրակի իրիկունը ժամը 8 ընկերային հանդիպում. բոլոր անդամները կը հրաւիրուին ներկայ գտնուիլ։

Մարտ 16, կիրակի իրիկունը ժամը 8ին, կը խօսի. Դոր. Հայր Պօղոս վարդ. Սրխ. նիւթ ունենալով Հայ եւ Ուրբ բարեկամութիւնը. մուտքը ազատ է բոլորին համար։

Առողջապահակ.դասախօսութիւններ

հինգշաբթի իրիկունները ժամը 8ին

Մարտ 20 Տօքթ. Ե. ԳՐԻԳՈՐԵԱՆ.
Նիւթ Ֆրանկիստան

Ապրիլ 3 „ Ե. ՉՊԼԱԳԵԱՆ
Թիֆոն

„ 10 „ Ե. ՍՏԵՓԱՆԱՆ
Ալքոհոլամոլութիւնը

Մայիս 1 „ Ռ. ԳՈՒԼԱԳԵԱՆ
Թոքախտը

„ 15 „ Դ. ՎԱՐԴԱՊԵՏԵԱՆ
Բժիշկի դիմելէ առաջ ինչ ընել պէտք է

„ 15 Տօքթ. Ռ. ՀԱՅԻՏԵԱՆ
Բերնի առողջապահութիւն։

Կրօնաբարոյական դասաւանդութ.

Երկու շաբաթը անգամ մը չորեքշաբթի իրիկունը ժամը 8ին Էջրէքիէի «Ցառաջ» արհեստաւորաց եւ արհեստաւոր տղոց ակումբներու մէջ, իսկ հինգշաբթի Որբ. Ընդհ. Միութեան սրահին մէջ կը դասախօսուի հայ եկեղեցական պատմութիւն։

Նուագախումբի փորձեր

Երեքշաբթի, հինգշաբթի եւ ուրբաթ իրիկունները ժամը 7,30—9,30,

Գրադարանը կը բացուի

Կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 2—5, Չորեքշաբթի իրիկունը ժամը 8—9,

հրաւէր

Մարտ 16 կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 2ին. Որբ. Ընդհ. Միութեան անդամական ընդհանուր ժողով. բոլոր ընկերներու ներկայութիւնը անհրաժեշտ է։

Վարչութիւն

Մօտ օրէր. Որբ. Ընդհ. Միութեան եւ «Որբ. Աստղ»ի տարեդարձերը կը տօնուի մեծ շուքով։

Վարչութիւն
Որբ. Ընդհ. Միութեան

ԿՐ ՓՆՏՌՈՒԻ

Ընկեր Սեբաստացի Գրիգոր Փիլիպոսեան որ այժմ Ալէքսանտրէթ կը գտնուի, կը փնտռէ իր ծնողքն ու ազգականները, որոնք կորսուած են տարագրութեան շրջանին։ Հօր անունն էր Եղիա, եղբօր անունը Համբար, մօր անունը չի յիշեր։ Գրիգոր կը յիշէ նաև որ տարագրութենէ առաջ Նիւ Եորք կը գտնուէր իր մէկ հօրեղբայրը՝ Յովհան Փիլիպոսեան։

Լուր ունեցողներէն կը խնդրուի խմայնել Ալէքսանտրէթ, պ. Շահին Պալեանի միջոցաւ։

ԱՒԱՆԱՐԱՆ ՊԷՅՐՈՒԹԻ 7 ՄԱՅՍ 1930

	Ոսկի դրմ.	Սուրիի
Եգիպտկ. Քսնադրմ.	115 50	635
Գնգլիկն. »	112 50	618
Տօլար »	23	127
Թրքական »	10 65	58 50
Պանքնոթ Օսման	26	143
Իտալական Լիր 100		662
Ցունական Տրախմի 100		160
Անգլիկ. ոսկի	112	616
Ֆրանս. »	87	479
Օսման. „	100	550
Արծաթ մէճիտ		32
Դիէտի Ֆոնս. Ա.	20	
„ „ Բ.	14 00	
„ „ Դ.	13 50	

Հեհերեան եղբարք. Թէլէֆոն 20—25

„ՎԱԹԷՐԼՕ"

ԱԹԽԱՐՀԱՀՌՉԱԿ „ՎԱԹԷՐԼՕ„ ՖԻԼՄԸ ԿԸ ՑՈՒՑԱԴՐՈՒԻ ԿՐԱՆ ԹԷԱԹՐ, ԵՐԿՈՒՇԱԲԹԻ ԵՐԵԿՈՅ. ՄԱՐՏ 17 ԺԱՄԸ 9ԻՆ

ԿԻԻՐԻՆԻ ՀԱՅՐ. ՄԻՈՒԹԵԱՆ ԿՈՂՄԷ

(Ի Նպաստ Կարօտ Ուսանողներու)

ԳԵՏՆՕԹԵԱԿ	400	Ս.	Դ.
ՕԹԵԱԿ	300	-	-
Ա. ԿԱՐԳ ԱԹՈՌ	50	-	-
Բ.	30	-	-

Տոմսերը կը ծախուին Միութեան անդամներու քով, չի զբաղուելու համար իրական վայելք այժմէն ապահովեցէք ձեր տոմսերը։

ՌԱՏԻՕ-ՆՈՒԱԳԱՀԱՆԴԷՍ

19 ՄԱՐՏ, 1930, ԴԹ. Գ ՇԵՐ ԺԱՄԸ ՃԻՇՏ 8,30ԻՆ

ՀԱՅ ԲՈՂՈՔԱԿԱՆԱՑ ԺՈՂՈՎԱՍԻՐԱՀԻՆ ՄԷՋ

ՊԻՏԻ ԸԼԼԱՆ

ՆԱԶԻԱԳ, ՄԵՆԵՐԳ ԵՒ ՌԱՏԻՕ

Ի ՆՊԱՍՏ ՀԱՅ ԱՒԵՏ. ՎԱՐԺԱՐԱՆԱՑ

ԾԱՆՕԹ.— Տոմսերը կարելի է ստանալ Տիար ՅԱԿՈԲ ՊԷՋՃԵԱՆԻ և ՅԱԿՈԲ ԲՍԱՆՈՍԵԱՆի խանութներէն։ իսկ հանդէսին օրը ժողովարանի դուռը։

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ

Մասրլթէյնի հայ թոքախտաւորաց հիւանդանոցին անկողինները ամբողջութեամբ գրաւուած ըլլալուն, յետայսու ամէն անոնք որոնք հիւանդ ղրկել կ'ուզեն պէտք է նախապէս տեղեկացնեն խնամակալութեան և պատասխան ստանալէ վերջ ղրկեն հիւանդը, առանց անոր ղրկուած հիւանդներու համար խնամակալութիւնս ոեէ պատասխանատուութիւն չ'ստանձներ։

Եգիպտական թերթերէն կը խնդրուի հրատարակել զայս ժարդասիրաբար։

ՄԱՄԼԹԷՅՆԻ ՀԱՅ ԹՈՔԱԽՏԱՒՈՐԱՑ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑԻ ԽՆԱՄԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆ

Տ. ՈՐԲ. ՄԻՈՒԹԻՒՆ

Զափասաս Որբերու Միութեան Պէյրութի Մասնաճիւղի դասախօսական ժողովները յետայսու կանոնաւորապէս տեղի պիտի ունենան ամէն ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ, երեկոյեան ժամը 8ին, իր Սեփ. ակումբին մէջ (Սոգագ Պատ, Ս. Նշան եկեղեցւոյ դիմացի պզտիկ փողոցին մէջ)։

ՄՈՒՏՔԸ ԱԶԱՏ

Միութեանս Գրադարանը, որ օժտուած է գրքերու ճոխ մթերքով մը բաց է ամէն օր ժամը 12—2, երեկոյները ժամը 6—8 և կիրակի կէսօրէ առաջ 9—12։

ԳԱՐՄԱՆԱՏՈՒՆ

ՎԻՐԱԲՈՒԺԱԿԱՆ - ԱՏԱՄՆԱԲՈՒԺՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ԲԵՐԱՆԻ ՈՒ ԼԻՆՏԻ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆ Ց

ՏՕՔԹ. Կ. ՊԱՂՋԷՃԵԱՆԻ

ՊԱՂՊ ԻՏՐԻՍ, ԹԻՒ 165

«Կալէօրի Լաֆայէթի» վրայի յարկաբաժինը

ՊԱՂՋԷՃԵԱՆ ՔՈՅՐԵՐՈՒ՝ ՆԱՆՕԹ ԴԵՐՁԱԿԱՏԱՆ ԿԻՑ

ԴԱՐՄԱՆԱՏՈՒՆԸ ԲԱՑ Է. *կէս օրէ առաջ 8—12*
կէսօր վերջ 2—6

ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ՍՈՍԿԱԼԻ ՈՂՈՂՈՒՄՆԵՐ

ՖՐԱՆՍԱՅԻ ՀԱՐԱՒ—ԱՐԵՒՄՏԵԱՆ ՄԱՍԵՐՈՒՆ ՄԷՋ

ՍԱՐԴԿԱՇԻՆ ԲԱԶՄԱԹԻՒ ԿՈՐՈՒՍՏՆԵՐ ԵՒ 100 ՄԻԼԻՈՆ ՎՆԱՍ

Բարիզ — Տեղացող առատ անձրևներէն վերջ, տեղի ունեցաւ սոսկալի ողողում մը։ Թարն գետը 12 մեթր բարձրացաւ և ողողեց Ալպի, Կայոզի և Մոնթօպանի շրջանները։ Բազմաթիւ խեղդուածներ կան։ 10 գինուորներ, որոնք Մոնթօպանի մէջ խեղդուողներն ազատելու կաշխատէին ջրասոյն եղան։ Ուրիշ երկու հոգիներ նաւակի մը վրայ խեղդուեցան։ Յարաբերութիւնները խզուած են և վնասները շատ մեծ։

Թուլուզ.—Ողողումները կը շարունակուին հարաւային արևելեան կողմերը։ Զուրը ծածկած է Մազամէի բազմաթիւ թաղերը։ Մոնթօպանի կայարանին մէջ ջուրը մէկ մէթր բարձրացած է։ Անկարելի եղած է զոհերու թիւը ճշդել և վնասները հաշուել։

Ալպի.— Հինգ խեղդուածներ գտնուած են. միւս կողմէ 7 գինուորներ, որոնք վտանգուածները ազատելու կաշխատէին, խեղդուած են։ Թարի ճիւղերուն պատճառած վնասները հարիւր միլիոն կը հաշուեն։

ՕԴԱՅԻՆ ԱՐԿԱԾ

Աթէնք — Իտալական չրասաւառնակ մը նաւակի մը հետ բաղխուած ունենալ, որու ընթացքին մեռան չորս հոգիներ։

Յ ԻՆԱՍՏԱՆ Զ'ՍՏՈՐԱԳՐԷՐ ՀԱՄԱՁԱՅՆԱԳԻՐԸ

Աթէնք։ Կարգ մը տեղեկութիւններ հաստատելու, թուրք ներկայացուցիչը պիտի ստորագրուի այն ատեն միայն, երբ աւարտին առևտրական, նաւային, հիւպատոսական հաստատելու թեան մասին մօտերս սկսող բանակցութիւնները։ Ինչպէս նաև իրաւարարական և բարեկամական դաշինքի մը սպասզինութեանց սահմանափակման բանակցութիւնները։

Կը կարծուի թէ այս ձևով Յունաստան չենչարկուիր «իրեն անպաստ եզրոյ» տնտեսական համաձայնութիւն մը ստորագրելու վտանգին ոչ այլ յետազային կրնայ գժուարութեան բախտ վերոյիշեալ կարգ մը համաձայնութիւններուն համար, որոնցմէ առաւելութիւններ կրնայ ձեռք բերել։

Այս առաջարկը հրատարակուած է խորհրդարանական հաւաքոյթի մը ընթացքին կուսակցապետերուն կողմէ։

Քաղաքական կարգ մը շրջանակներուն համաձայն՝ կուսակցապետերը այս առաջարկը ըրած են շատ գէշ ոգեղած ընդդիմադիր ոգիով մը և հաճելի ըլլալու համար գաղթականները դեկավարողներուն, անոնց ցոյց տալու համար թէ Վէնիզէլոսի կառավարութիւնը սրտանց նկատի չի առներ իրենց շահերը։

ԽՍՌՆԱԿ ԿՍՑՈՒԹԻՒՆ ՍՊԱՆԻՈՅ ՄԷՋ

Մատրիտ.— Նախկին վարչապետ Պ. Սանչէս Կէռուա ի ներկայութեան զանազան կուսակցութեան պատկանող երեսփոխաններուն ճառ մը խօսելով, յայտարարեց թէ ինք անձնապէս թէև հանրապետական չէ սակայն Սպանիացիները կրնան հանրապետութիւն հռչակել եթէ այս վարչաձևը յարմարի իրենց։

ԹՈՒՐՔ ԵՒ ՌՈՒՍ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԲԱՆԱԿՑՈՒԹԻՒՆ

Էնկիւրի.— Ռուսիոյ հետ կնքուած առևտրական առժամեայ դաշնագրին պայմանաժամը մօտերս կաւարտէ։ Մինչև մէկ ամիս Թուրք և ռուս պատուիրակները կրկին հաւաքուելով կացութիւնը պիտի քննեն։ Մասկուայի Թուրք դեսպանը՝ Բաղլպ պէյ այս առտուան ճեպընթացով Էնկիւրի եկաւ։

Մուսթաֆա Քէմալի այս ճամբորդութեան շատ մեծ կարևորութիւն կուտան քաղաքական շրջանակները։ Կսուի թէ ան Իզմիր գտնուած միջոցին պիտի այցելէ Գուշ Ատասին, ուր իբր թէ քննութիւններ պիտի կատարէ իր պատրաստելիք թիւրքիոյ պատմութեան համար նիւթեր հաւաքելու։ Բայց կը կարծուի որ Գուշ Ատասը երթալը քաղաքական նպատակներ հետապնդելու համար է։

ՄՈՒՍԹԱՖԱ ՔԷՄԱԼ ՓԱՇԱ ԻԶՄԻՐԻ ՄԷՋ

28 Փետր. երեկոյեան ժամը 21ին, Մուսթաֆա Քէմալ փաշան Իզմիր հասած է իրեն հետևորդ ունենալով ելմտական նախարար Շիւքրիւ Գուլապէյն ու բազմաթիւ երեսփոխաններ և պաշտօնեաներ։ Ղալիին ի պատիւ կանգնած են երկու մեծ կամարներ և ամբողջ քաղաքը դրոշազարդուած է։ Հսկայ բազմութիւնը մը այն երեկոյ հաւաքուած է կայարան և Ղազիին ընկերացած մինչև պանդոկ։

ԼՈՅՏ ՃՕՐՃԻ ՆՈՐ ԿՈՉԸ

Լոնտոն.— Հաւաքոյթի մը մէջ, որուն մասնակցեցան խորհրդարանին ազգայնական կուսակցութեան պարագլուխները, պ. Լոյտ Ճորճի նախագահութեամբ և որուն ներկայ չէին պ. Լոյտ Ճորճի ընդդիմադիրները, որոշուեցաւ որ եթէ Ազգային կուսակցութեան վաղուան միջնակին կողմէ եղած նոր ցկոչը չյաջուի, հրաւէրներ պիտի չղրկուին այլևս անոնց, որոնք չեն հայատակիր խորհրդարանական կուսակցութեան որոշումներուն։

Մը Բոպրրթ Հրչիսրն հաստատեցաւ առկախ ձգելով հրաժարականը, սպասելով վաղուան հաւաքոյթի ելքին։ Որոշուեցաւ նաև ապէս յանձնարարել կուսակցութեան անդամներուն, որ պաշարին ածխային օրինագծին դէմ, մինչև վերջ։

ՍՕՎԻԷԹՆԵՐՈՒ ՆՈՐ ՊԱՐՏՈՒԹԻՒՆԸ

Պերլին.— Մոսկուայի ծրագիրը որուն երկրագործութեան հաստատման մասին, կուլակներու բնաջնջումով, մէկ կողմ ձգուած է. փոխարէնը ընդունուած է համագործակցական ընկերակցութեան դրութիւն մը։

Այս պարագան գիւղացիներու յաղթանակը կը նկատուի պոլշեվիզմի հանդէպ։

ՊԱՊԻԿԵԱՆ ՕՃԱՌԻ ՄԵԾ ԳՈՐԾՍԱՐԱՆ

ՐԻԻ ՆԱՀՐ. ԵՐԿԱԹՈՒՂԻԻ ԿԱՄՈՒՐՋԻՆ ԿԻՑ

Այս Հայկական Գործարանը կը պատրաստէ տեղական և Մարսիլիայի տաք ջուրի և պաղ ջուրի օճառներ՝ գիտական ամենարդիական սիստէմով և բացարձակապէս անխարդախ։

ՊԱՊԻԿԵԱՆ ՕՃԱՌԻՆ ՑԱՏԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐՆ ԵՆ.—

1.— ԼԱՒ ՄԱՔՐԵԼ.
2.— ԼԱՒ ՓՐՓՐԻԼ.
3.— ԼԱՒ ՓՐՓՐԻԼ ԵՒ ՔԻՉ ՍՊԱՌԻԼ.
4.— ՈՒՇ ՀԻՆՑՆԵԼ ԼԱԹԵՐԸ.
5.— ՁԵՌԲԵՐԸ ՄԻՇՏ ԿԱԿՈՒՂ ՊԱՀԵԼ.
6.— ՀԱՃԵԼԻ ԲՈՒՐՄՈՒՆՔ ՄԸ ՏԱԼ.

Գործարանատէրը իր ապրանքները ընդհանրացնելու նպատակաւ առժամապէս կը ծախէ հետևեալ անմրցելի գիներով.

Մարսիլիոյ օճառ (72 o/o)	120 *կրամնոց կտորները*	3	Ս. Դ.
» »	240 » »	6	» »
Տեղական օճառ օխան	30 Ս. Դ.		

Կը ծախուին ՊԱՊԻԿԵԱՆ ԳՈՐԾԱՏԱՆ և բոլոր հայ նպարավաճառներու մօտ.

Այս օճառներուն ժամանութիւնն ու որակը հաստատելու համար իւրաքանչիւր հայ ընտանիք միայն անգամ մը թող փորձէ։

ՊԱՐՄԱԿԱՆ ԳՈՐԳԵՐՈՒ ՄԵԾ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

Ապտիլ Նուր Հէալօ եւ Խորէն Թրիէն

ՐԻԻ ՍԼԷՆՊԻ ՄՈՒՍԱՍԱԹԻ ՓՈՂՈՑԻՆ ՎԱՐԻ ԱՆԿԻՒՆԻ ԴԻՄԱՑ

10 Տարուան փորձառութեան ոճորհիւ կրցած եմք Պարսկաստանէն մէկիկ մէկիկ հաւաքել ամենաընտիր եւ յարգի գորգերը Աւեւելեան եւ Ամերիկեան ճաշակներով

ԳԻՆԵՐԸ ԱՆՄՐՑԵԼԻՕ ԷՆ ՍԺԱՆ

ԱՅՑԵԼՈՂԸ, ԱՆՊԱՅՄԱՆ ԳՈՀ ՊԻՏԻ ՄՆԱՑ

Ուրեմն անգամ մը այցելեցէք եւ տեղեկացէք մեր պայմանները։ Այն յանախորդը որ մեր ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԷՆ գնած գորգը չի սիրէ եւ ուզէ վերադարձնել, մինչեւ մէկ ամիս, հարիւրին 10ը գեղջով ետ կը դրնդուցիմք. իսկ մինչեւ 3 ամիս մեր ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԷՆ գնուած գորգ մը եր փոխեմք ուրիշ գորգի մը հետ։

ՊԷՅՐՈՒԹ-ՆԻՒ ԵՈՐՔ 18 ՕՐՈՒԱՆ ՄԷՋ

ՊԱՅՐՆ ԼԱՅՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ ՄԻՋՈՑԻՆ

ԿԱՆՈՆԱՒՈՐ ԵՒ ԱՐԱԳ ԵՐԹԵՒԵԿ ՊԷՅՐՈՒԹԻ ԵՒ ՆԻՒ ԵՈՐՔԻ ՄԻՋԵՒ

Ամերիկեան ճեղ ԷՏԼՍԸՆ, որ ունի 25,000 թոն տարողութիւն, պիտի հասնի մեր նաւահանգիստը 25 Մարտին եւ պիտի մեկնի նոյն օրը ճամբ 16ին, ուղղակի Բիրէ եւ Նիւ Եորք ընդունելով ճամբորդներ ամէն կարգի համար։

Այս նաւը ճամբորդներ կ'ընդունի նաեւ *Մարսիլիոյ* համար եւս զ'ողջեալ գիներով. ինչպէս նաեւ ճամբորդներ *Մոնթէվիտէօի Պուէնոս Այրէսի* զուգագիպութեամբ Հարաւային Սիւս գերմանական հսկայ եւ ճեղ նաւերու վրայ, *Գուպայի, Մեքսիկայի* եւ բոլոր կեդրոնական Ամերիկայի նաւահանգիստներու համար։

Լաւագոյն միջոցը ապահովելու հանգիստ հասնելու համար, Ապահովեցէք Ձեր տեղերը դիմելով Սիւրիոյ եւ արեւելքի ընդհանուր գործակալ

ՃՕՐՃ ՏԷՏԷՕՂԼՈՒԻ

Պէյրութ Ֆօշ փողոց

Հեռագրական հասցէ COLUMBUS Beyrouth

Փոստարկղ թիւ 806
Թէլէֆոն — 8-45

Մեր հայկական բաժնի գործակալն է՝ Տիար ԵՐՈՒԱՆԴ ԿԱՐԱՊԵՏԵԱՆ, որուն կրնաք դիմել մեր գրասենեակներուն մէջ, ի Ֆօշ փողոց. կամ վրանաքաղաք Պ. Ստեփան Խրլաքեանի գրասենեակը, ուր ի դիւրութիւն յարգելի յանախորդաց մեր ընկերութեան պատասխանատու բժիշկը ձրի պիտի դարմանէ ամէն հիւանդութիւններ։

THE ROYAL MAIL LINE

ՕՐԵԼ, ՄԷՅԼ ԼԱՅՆ

Իսթրլն Մէյլ Իթէրրանիրն Էքսբրէս Լայն

Կանոնաւոր երթեւեկ՝ Պէյրութ—Բիրէ—Մարսէյլ. Անգլիա՝ նորահաստատ բեկերութեան «*Իսթրրն*» *Մէյլ Թէրրանիէն Էքսբրէս Լայնի* շեղ եւ մաքուր նաւերով —

Պէյրութէն Մարսէյլ 6 օրէն Ա. Բ. Գ. կարգի ամենահանգստաւէտ գապիճներով օժտուած ըլլալով, այս նաւերով ճամբորդող բոլոր ճամբորդներու հանգիստը ապահովուած է։

Նոյն նաւերով ինչպէս Մարսէյլի, նոյնպէս Մարսէյլի վերայով Շերպուրկէն սեկնող ուխտարահանդէս *Իսրլ Մէյլ Լայնի* հսկայ եւ հանգստաւէտ նաւերուն ճամբորդ եր կ'ընդունիմք, Հարաւային Ամերիկայի բոլոր նաւահանգիստներուն համար— Բէռնամպուքոյի, Պանեաեի, Ռիօ տը Ժանէյրոյի, Սանթոսի, Մոնթէվիտէօյի եւ Պուէնոս Այրէսի համար։

Ճամբորդներ կ'ընդունիմք նաեւ Նիւ Եորքի, Գուպայի, Մեքսիկոյի, Վենէզուէլայի, Հայիթիի, Կուբէվալայի եւ կեդրոնական Ամերիկայի բոլոր նաւահանգիստներուն համար։

Թէ մեր մէջ, մեր հայկական բաժնի գործակալն է Պրն. Գրիգոր Նուրխանեան որուն որսասենեակին մէջ անդի ունենան ամէն առաւօտ ժամը 6 — 8ը ապրի դարմանումներ, գրասենեակի բժիշկին՝ Տօքթ. Միք. Էշիշեանի կողմէ։

սեղի տեղեկութեանց եւ մանրամասնութեանց համար հաղորդեցէք դիմել՝

Ավրնիւ Ֆօշ. Պէյրութ
Փոստարկղ 895
Թէլէֆոն 9.06

Ռոսրլ Մէյլ Լայնի և Իսթրրն Մէյլ Թէրրանիրի Էքսբրէս Լայնի Սիւրիոյ և Լիբանանի Ընդհանուր Ներկայացուցիչին
Ա. ՊԵՏՐՈՍԵԱՆԻ

ՏՕՔԹ. Ե. ՀԻՏԷՀԵԱՆ

Ներքին բժիշկ Ամերիկեան հիւանդանոցներու
վիրաբուժական բաժնի
Դասաւանդ Ամերիկեան համալսարանի վիրաբուժական դասընթացքի։
Հիւանդ կ'ընդունի ամէն օր կէսօրէ վերջ, իր Մրնէթ էլ Հիւսնի դարմանատան մէջ, թ. 82
կիրակի օրեր, առանց խտրութեան ամէն ազգի աղքատներուն համար։

ՏՕՔԹ. Ա. ՊԷՋՃԵԱՆ

ԲԺԻՇԿ—ՎԻՐԱԲՈՅԺ
ՊԷՅՐՈՒԹԻ ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆԻ
Նախկին բժիշկ Պոլսոյ Ամեր. հիւանդանոցի և Պոլսոյ Կարմիր Խաչի

Հասցէ.— Ճանապարհ Պրլաք, Ֆրանսական Զինուորական հիւանդանոցի դիմաց, թիւ 47

Ընդունելութեան ժամեր՝
7—9 *կ. Ա.* 2—6 *կ. Ե.*

ՇԱԲԱԹ ՕՐԵՐ ՎԿԱՅՈՒՄԱԾ ԱՂՔԱՏՆԵՐՈՒՆ ՁՐԻ

ԵՂԻԱԶ ԻԹԻԼԵԱՆԻ

ԴԵՐՁԱԿ — ՎԱՃԱՌԱԿԱՆ
Գաղ — Իտրիս

Անգլիական եւ Ֆրանսական ամենաընտիր կերպասներու պատրաստութիւն. եւ ամենավերջին մօտայի համաձայն կտրատելագործուած հագուստներ։

Համոզուելու համար անգամ մը փորձեցէք եւ անտատակոս գոհ պիտի մնաք

ՆՈՐ ԿՇԹԿԱԿԱՐԱՏՈՒՆ

ՍՈՒՔ ՃԷՄԻԼ

Պանդոկ Բօնալի եռեւի դրան դիմաց թիւ 56

ԽԱՉԻԿ ԳՐԻԳՈՐԵԱՆ

Կը պատրաստէ ամէն սեռի եւ տեսակի ամենավերջին նորաձեւութեան համաձայն կօշիկներ։ Պատրաստ ունիմք Ամերիկեան եւ Եւրոպական լաւագոյն կաշիներու տեսակներ։

Գիները չափաւոր եւ գործը մաքուր։

Անգամ մը միայն փորձեցէք, ապահովելու համար Ձեր բնտանիքի սեփական կօշկակարը։

Դեղարան Խաղաղութեան

Pharmacie de la Paix

Avenue Weygand
ՅՈՎՍԷՓ ԱԼԻՇԱՆ

Մեր նպատակն է մաքրութիւն, արագութիւն եւ խղճմտութիւն. հոն կրնաք պատրաստի ամէն կարգի դեղեր, Ֆօրմիւլա Ֆի, փարֆիւմերիի եւ ակնոցի հոյակ մթերք։ Զափաւոր գին։

ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԻՒՆ

ՏԻԿԻՆ ՄՍՐԻ ԵՐԱՄԵԱՆ իր ամուսնացը հին Մաարաթէն փոխադրած է Բ. Գոմիսէրութեան դիմաց, թրամվայի գծին վրայ, թիւ 78 տան երկրորդ յարկը։

Եւրոպական եւ հայկական ձեռագործ կաստարելագործուած ամուսնաւոր, որ գոհացում կուտայ ամենաճարտար հաճախներու։

Ամենավերջին նորաձեւութիւն,
Մաքուր կար,
Խղճամիտ գիներ,
Դիմեցէք եւ գոհ պիտի մնաք։

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԵՑԷՔ

ԱԶԴԱԿԻ